

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
INSTITUT MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

**Instituce volnočasových aktivit pro eliminaci patologických
jevů u dětí a mládeže**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:
PaedDr. Libuše Mazánková, Dr.

Vypracovala:
Marie Doležalová

Brno 2006

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Instituce volnočasových aktivit pro eliminaci patologických jevů u dětí a mládeže“ zpracovala samostatně a použila jen literaturu uvedenou v seznamu literatury, která je v práci uvedena.

.....

Marie Doležalová

Poděkování

Děkuji paní PaedDr. Libuši Mazánkové, Dr. za velmi užitečnou metodickou pomoc a za cenné rady, které mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce.

Také bych chtěla poděkovat svým rodičům a celé rodině za morální podporu, kterou mi poskytli při zpracování mé bakalářské práce.

Brno, březen 2006

Marie Doležalová

OBSAH

ÚVOD	6
1. Výchova a volný čas	8
1.1 Výchovy	9
1.1.1 Druhy výchovy	10
1.1.2 Formy a metody výchovy mimo vyučování	12
1.2 Volný čas	14
1.2.1 Funkce volného času	14
1.3 Pedagogika volného času	20
1.4 Dílčí závěr	22
2. Instituce volnočasových aktiv	23
2.1 Rodina jako primární instituce	27
2.2 Národní institut dětí a mládeže	28
2.3 Česká rada dětí a mládeže	31
2.4 Školní družiny	32
2.5 Základní umělecká škola	35
2.6 Dům dětí a mládeže	38
2.6.1 Základní rozdělení činnosti	42
2.6.2 Pravidelná zájmová činnost	44
2.6.3 Příležitostná činnost	51
2.6.4 Osobnost pedagoga	53
2.7 Dílčí závěr	55
3. Možnosti eliminace patologických jevů	56
3.1 Systém prevence sociálně patologických jevů	56
3.2 Struktura prevence sociálně patologických jevů	57
3.3 Význam institucí volnočasových aktivit	59
3.4 Dílčí závěr	62

4. Závěr	63
Resumé	65
Anotace	66
Literatura	67
Přílohy	68

ÚVOD

Využívání volného času dětí a mládeže považuji za důležitou součást rozvoje jejich osobnosti. Stát, kraje i obce se nesmějí vzdát své odpovědnosti za co nejširší nabídku a dostupnost těchto aktivit tím spíše, že představují primární prevenci v boji proti dětské kriminalitě, užívání drog a projevů netolerance.

Na smysluplném vyplňování volného času dětí a mládeže se podílejí školy, domy dětí a mládeže, organizace soustavně pracující s dětmi a mládeží a jiná kulturní zařízení měst a obcí. Aktivní nabídka vytváří účinný systém prevence sociálně patologických jevů mezi dětmi a mládeží.

Víme, že vývoj dítěte je složitý dialektický proces. Tento proces má v různých věkových obdobích své kvalitativní zvláštnosti, každé období se vyznačuje svými specifickými podmínkami, potřebami a činnostmi, charakteristickými rozpory, konfliktními zvláštnostmi psychiky. Každé období je připravováno předchozím, vzniká na jeho základě a slouží jako základ pro nástup období dalšího. Z toho vyplývá, že zrání organismu, tj. věk není ani tak biologická jako spíše sociální kategorie.

Tato teorie vede i k odpovědnosti všech vychovatelů za to, jaké budou na základě těchto zjištění volit výchovné metody, jaký vliv vyvinou při tvorbě prostředí pro vychovávané jedince. Důležitý je osobní příklad, který je pro každou věkovou kategorii nejúčinnější.

Ve své bakalářské práci bych se chtěla nejprve zaměřit na výchovu její metody a cíle, charakterizovat volný čas a pedagogiku volného času. Druhá část je věnována některým institucím volnočasových aktivit, jako je Národní institut volnočasových aktivit dětí a mládeže. Jeho činnost a obsah. Další stěžejní instituce v našem státě je Rada dětí a mládeže České republiky, školní družina, základní umělecké školy a domy dětí a mládeže. Ráda bych se podrobněji zaměřila na Dům dětí a mládeže ve Velkém Meziříčí, kde jsem v minulosti několik let pracovala a podrobněji bych se zaměřila na jeho činnost. Třetí kapitola bakalářské práce je zaměřena na prevenci sociálně patologických jevů především v kraji Vysočina a uvedu několik průzkumů a srovnání patologické problematiky v tomto kraji prováděných krajem Vysočina.

Hypotézou mé bakalářské práce je najít odpověď na otázku, zda v současné době internetu a mobilních telefonů najdou děti, mládež i dospělí lidé v tak uspěchané době ve svém životě místo pro svůj volný čas a plnohodnotně ho využít. Umíme zacházet s volným časem? Jaké máme možnosti a nabídky jak účelně trávit volný čas. Zda stát, kraje i obce na úkor nedostatku finančních prostředků nepotlačují provoz institucí volnočasových aktivit nebo právě naopak, zda jsou tyto instituce podporovány a rozvíjeny a v jakém rozsahu. Samozřejmě tato problematika se netýká jenom státu, krajů a obcí, ale i soukromého sektoru.

Pracovat s dětmi a mládeží jako pedagog, vychovatel nebo jako člověk z úplně jiné profese a předávat své zkušenosti je krásná práce, i když ne vždy jednoduchá, jak by se na první pohled mohlo jevit. Tato kreativní práce je především náročná v umění, jak zaujmout děti všech věkových kategorií, nenásilnou formou je učit nové věci, být pro ně dobrým pedagogem i kamarádem a především spolehlivým člověkem, kterému mohou svěřit i některá svá trápení, radosti a strasti prvních lásek.

Cílevědomou, aktivní a uvědomělou výchovou lze člověka zdárně připravit pro kvalitní život. Jakýmsi vyvrcholením výchovného procesu a ukazatelem jeho úspěšnosti je taková míra socializace a kultivace osobnosti dítěte, že se ztotožňuje s cíli svých vychovatelů a dosáhne maxima sebepoznání, seberealizace a sebevýchovy. Dobře vychovaný jedinec nejen chápe mravní i jiné normy a principy, ale učiní je svými vlastními zásadami, uvědoměle je dodržuje a prakticky podle nich jedná.

1. VÝCHOVA A VOLNÝ ČAS

Výchova se v teoriích a učebnicích pedagogiky vymezuje různě. Podle obecného pojetí je to činnost, která ve společnosti zajišťuje předávání „duchovního majetku“ společnosti z generace na generaci. Prostřednictvím výchovy jsou dětem předávány vzorce a normy chování, komunikační rituály, hygienické návyky, jež se uskutečňují v rámci rodinné výchovy od narození. Výchova v pedagogickém pojetí je hlavní složkou **socializace**. Socializací se lidský jedinec zespolečenšťuje, tzn., že v průběh života pod vlivem výchovy, společenské nápodoby jiných jedinců se přizpůsobuje příslušné společnosti. **Pedagogika považuje výchovu za záměrné působení na osobnost jedince s cílem dosáhnout změn v různých složkách osobnosti.**

Výchovou se utváří potažmo formuje osobnost. Výchovu rozlišujeme na:

- rozumovou – formující intelekt člověka,
- mravní – utváří systém hodnot a norem jedince,
- tělesnou,
- uměleckou.

Dalším podstatným znakem výchovy je *záměrnost*:

- uvědomovaná - při výchově ve škole,
- neuvědomovaná – při každodenním výchovném působení rodičů nebo vychovatelů na děti.

„Život a výchova dnešních dětí, dospívající mládeže a mladých dospělých probíhá jak již bylo zmíněno většinou nejprve u rodičů a později, po založení vlastní rodiny s partnerem a dětmi, ve škole, v přípravě na profesi, ale i v zaměstnání, ve volném čase a jeho zájmových či společensky prospěšných aktivitách, v prostředí ovlivňovaném médií. Volnočasové aktivity uskutečňované v těchto prostředcích mají různý obsah a dosah, hodnotové zaměření a účinky a pomáhají utvářet jednotlivce, jejich skupiny, mladou generaci, celou společnost. Často se prolínají, protínají a navzájem podporují, někdy se však ve svém účinku míjejí nebo si navzájem překáží. Ze všech těchto důvodů význam výchovného zhodnocení volného času trvale roste.“ (Hofbauer, 2004)

1.1 VÝCHOVA

Výchova ve volném čase

Je veškerá výchovná činnost s dětmi a mládeží, která probíhá mimo povinné vyučování. *Plní tyto funkce: výchovnou, zdravotní a sociální.* Jejimi realizátory kromě škol jsou nejrůznější dětská a mládežnická centra, instituce volnočasových aktivit, dětská sdružení, střediska volného času, ve fázi preventivní, ale i sekundární a terciální slouží nízkoprahová centra pro regulaci sociálně patologických jevů u dětí i mládeže.

„Vychovat člověka, který dokáže se svým volným časem rozumně hospodařit, uvědomuje si jeho životní hodnotu, má pestré a mnohostranné zájmy a také jeden svůj hluboký, celoživotní zájem. Měl by to být jedinec aktivní, nejen přijímající podněty, ale schopný vyvíjet úsilí, věnovat se činnostem, které přinášejí uspokojení a poskytují příležitost k navazování nových kvalitních vztahů mezi lidmi.“ (Pávková a kolektiv, 1999)

Do výchovy ve volném čase patří veškeré působení, které neslouží realizaci základních biologických potřeb ani školních nebo pracovních povinností. Výchova ve volném čase má odpočinkový, vzdělávací, relaxační a pracovní charakter. Cíle výchovy mimo vyučování vycházejí z potřeb dětí, které vyplývají z objektivních zákonitostí jejich fyzického, psychického a sociálního zrání, potažmo využití všech těchto potencionálních vlastností k dalšímu rozvoji jejich osobnosti.

Výchova prostřednictvím aktivit volného času

„Směřuje jednak k utváření individuálních rysů účastníka činnosti, jednak k jeho působení mezi druhými lidmi (ve vrstevnické skupině nebo zájmové skupině, podílem na veřejném životě, v dobrovolnické práci apod.). Východiskem i cílem aktivit je osvojovat si nové znalosti, dovednosti a kompetence „uvnitř“ oblasti volného času (např. prostřednictvím rozvoje individuálního zájmu, oddechové relaxační činnosti). Současně však volnočasové aktivity tuto oblast v mnohém překračují (např. přechodem

od individuální zájmové orientace k volbě budoucího povolání, osvojováním zdravého způsobu života nebo hodnot demokratického občanství, veřejně prospěšnou činností).“ (Hofbauer, 2004)

1.1.1 Druhy výchovy

- **„Výchova formální** (*angl. formal education*) je systémem aktivit uskutečňovaných ve školách nebo v odborných vzdělávacích zařízeních. Je zajišťovaná nebo podporována státem, věkově odstupňována od základního po vysokoškolské vzdělání, zakončení formálního stupně vzdělání je potvrzováno dokladem o absolvování.“ (Hofbauer, 2004) Do této kategorie se řadí vzdělávání na všech typech škol, základní, střední, vysoké školy, a to s výukou prezenční, kombinovanou nebo distanční formou.
- **„Výchova informální** (*angl. informal education*) získávání vědomostí a rozvoje osobnosti bez institucionálního začlenění, je učením vyplývajícím z každodenního kontaktu a zkušeností s rodinnou, prací, přáteli, živelně vznikajícími vrstevnickými skupinami dětí a mládeže, médií a vlivy dalších činitelů, kteří působí v blízkých životních prostředcích.“ (Hofbauer, 2004) Přestože tato výchova může probíhat cíleně, je převážně neorganizovaná a nekoordinovaná.
- **„Výchova neformální** (*angl. non-formal education*) je cílená a strukturovaná aktivita mimo formální výchovný systém (např. činnost v útvaru zájmové činnosti v útvaru zájmové činnosti, jako je zájmový kroužek, umělecký soubor nebo sportovní družstvo, členství ve sdružení dětí a mládeže). Zpravidla neprobíhá ve škole nebo odborném vzdělávacím zařízení a nebývá zakončena udělením osvědčení.“ (Hofbauer, 2004)

Informální výchova vyplývá ze společenského postavení dítěte, neuskutečňuje se z jeho rozhodnutí. Kdežto formální výchova vychází z dobrovolné činnosti,

má nejbližší k výhově ve volném čase. Výchovy formální a neformální mají společné cíle a to v rozvoji osobnosti, sociální integraci.

Význam neformální výchovy roste. Dává příležitost učit se angažovaností a solidaritě, motivaci a iniciativnosti, toleranci a interkulturní výchově, kritickým postojům a intelektuální nezávislosti, sebedůvěře a dalším žádoucími rysům osobnosti. Pro většinu dětí výchova neformální je nenásilnou formou výchovy, lépe dokáží přijmout radu, připomínku nebo ponaučení. Velice důležitá je i pochvala za dobře vykonanou práci nebo zdařilé dílo. Žádný vychovatel, ani laik pracující s dětmi a mládeží by na tuto veledůležitou maličkost neměl zapomínat.

Druhy výchovného působení

Činnost spontánní – je individuální nebo ve skupině podle zájmů účastníků a je nepřímo ovlivňována pedagogicky a výchovně. Spontánní aktivity (např. na sportovištích, v čítárnách a knihovnách) jsou přístupny všem zájemcům a nemají stanoven čas začátků ani konce. Pedagogický pracovník zde vystupuje jako rádce, jenž současně zajišťuje dozor.

- **Zájmová činnost příležitostná** – zahrnuje organizované, jednorázové i cyklické, rekreační, oddechové nebo vzdělávací aktivity. Tato oblast zahrnuje soutěže, sportovní turnaje, divadelní představení, exkurze a různé druhy prázdninové činnosti. Je vedena pedagogem, umožňuje a podněcuje spoluúčast dětí a mládeže.
- **Zájmová činnost pravidelná** – je celoroční, v pravidelně se opakujících intervalech, pod vedením kvalifikovaného pracovníka (pedagoga). Inspiruje vznik a činnost různých zájmových útvarů (kroužků, uměleckých souborů, sportovních klubů, výukové kurzy apod.). Cílem této pravidelné činnosti je osvojit si a prohloubit nové vědomosti, dovednosti. Na závěr roku mají možnost účastníci pravidelné činnosti seznámit své blízké a veřejnost

s výsledky, kterých dosáhly v průběhu trvání dané zájmové činnosti formou výstav, uměleckých vystoupení, přehlídek apod. Na závěr kursu nebo kroužku mohou absolventi získat doklad o absolvování, osvědčení nebo výstupní hodnocení.

1.1.2 Formy a metody výchovy mimo vyučování

Ve výchově mimo vyučování lze jen velmi omezeně využívat tradičních forem školní výchovy a výuky, aby se nestala prodlouženým vyučováním. Je důležité, aby výchovný pracovník důsledně přihlížel k věkovým a individuálním zvláštnostem a při výchovném působení respektoval specifické zvláštnosti jednotlivých výchovných zařízení a jejich zaměření.

„Formy výchovně vzdělávací činnosti je možno dělit z několika hledisek:

1. *podle druhu aktivity na:*

- a) receptivní – žáci se účastní převážně jako diváci či posluchači,
- b) aktivně tvořivé – žáci se aktivně podílejí na činnosti v zájmových útvarech nebo individuálně.

2. *podle časové jednotky:*

- a) dlouhodobé, pravidelné činnosti – kroužek, oddíl,
- b) krátkodobé, příležitostné, jednorázové, cyklické akce – brigáda, expedice.

3. *podle druhu a obsahu činnosti:*

- a) tělovýchovné,
- b) kulturní,
- c) pracovní,
- d) vzdělávací.

4. *podle počtu účastníků:*

- a) kolektivní, hromadné činnosti,
- c) individuální činnost.

5. podle stupně organizovanosti:

- a) organizovaný výchovně vzdělávací proces – zájmový útvar,
- b) spontánní činnost – různé aktivity žáků ve volném čase bez regulace vychovatele.“

(Schneiderová a kolektiv, 1988)

S určitostí lze tedy konstatovat, že se jednotlivé formy výchovně vzdělávací činnosti navzájem prolínají a doplňují. Specifikují tímto zaměřenost a činnost jednotlivých zájmových útvarů např. zájmový útvar tělovýchovný – oddíl košíkové je kolektivní dlouhodobý, organizovaný, s přesným zaměřením své činnosti a náplní směřuje k určitému cíli.

Výchovní pracovníci užívají forem a metod práce, kterou směřují ke kolektivnosti, rozvíjejí aktivitu, iniciativu a tvořivost žáků v rozmanité a neustále se zdokonalující činnosti v souladu s individuálními schopnostmi a zájmy žáků.

Výchova mimo vyučování není vázána obecně platnými osnovami. Zatímco učitel musí využívat obsahu výchovně vzdělávacího předmětu k dosahování výchovných cílů, musí být vychovatel respektive pracovník volnočasových institucí schopen organizovat takové činnosti, jejichž obsah nejlépe odpovídá výchovným cílům, kterých má být ve výchově mimo vyučování dosaženo.

I koníčky a zájmy mohou dítě vyčerpat, pokud nedodrží rozumnou míru. Nemělo by proto každé odpoledne navštěvovat nějaký kroužek, ale mělo by mít i dostatek volného času jen pro sebe. Je jedno zda si bude hrát, číst nebo se věnovat jiným koníčkům, nebo stráví volný čas venku se svými vrstevníky. V opačném případě nebudou zájmy a koníčky plnit funkci relaxace po vyučování, ale stanou se dítěti zdrojem napětí. Zbytečně potom u dítěte dochází k přetěžování organismu a stresovým situacím.

1.2 VOLNÝ ČAS

„**Volný čas** (angl. *Leisure time*, franc. *Le loisir*) je čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život. Někdy se vymezuje jako čas, který zbývá po splnění pracovních i nepracovních povinností. Přesnější a úplnější je však jeho charakteristika jako činnosti, do níž člověk vstupuje s očekáváními, účastní se jich na základě svého svobodného rozhodnutí a která mu přináší příjemné zážitky a uspokojení. Jako *hlavní funkce volného času se uvádějí: odpočinek (regenerace pracovní síly), zábava (regenerace duševní síly), rozvoj osobnosti (spoluúčast na vytváření kultury), sociální prevence a výchova.*“ (Hofbauer, 2004)

1.2.1 Funkce volného času

„Výchova mimo vyučování jako specifická oblast výchovného působení plní funkci **výchovně-vzdělávací, zdravotní a sociální**. Jednotlivé typy výchovných zařízení, institucí a organizace plní tyto funkce v různé míře podle svého charakteru.“ (Pávkova a kolektiv, 1999)

Funkce sociální: zahrnuje socializaci v různých sociálních prostředcích včetně rodiny a sdružování, symbolická příslušnost vyjadřuje vztah ke skupině a obsahuje potvrzení vlastní osobnosti a sociálního uznání,

Funkce terapeutická: zahrnuje hledisko zdravotní, smyslový rozvoj, prevenci chorob, zdravý životní styl.

Funkce ekonomická: se oproti koncepcím z počátku 20. století, jež volný čas pokládaly za čas promarněný a neproduktivní – docenuje hospodářský význam volného času pro jednotlivce i společnost.

Funkce výchovná: plní zvláště důležitou funkci. Jednotlivé instituce prostřednictvím svých činností pozitivně působí na děti a mládež, a tím formuje jejich osobnost.

„Pojetí volného času a příslušná terminologie prošly od minulého století do současnosti vývojem, v němž se objevilo několik přístupů. Někdy se pro označení stejného jevu nebo souboru jevů souběžně užívaly odlišné výrazy. Z jejich různorodosti vykryštovala označení, jež nakonec převládla také v dokumentech mezinárodních institucích – především v anglické a francouzské podobě.

Dříve používaný termín výchova mimotřídní, mimoškolní, mimo vyučování - aktivity realizované školou mimo povinnou školní výuku (angl. co-curricular) nahradil od poloviny devadesátých let minulého století nové pojmenování volného času **pedagogika volného času.**“ (Hofbauer, 2004)

Rozsah a možnosti, dosah a význam volného času pro život a výchovu dále rostly. Předělem v jeho chápání se stala devadesátá léta 20. století. V jejich průběhu se věkové, sociální a zájmové spektrum jeho účastníků rozšířilo, funkce, obsah a metody výchovného působení obohatily a rozrůznily. Volný čas se stále patrněji stával dimenzí celého, výrazně se prodlužujícího lidského života. Význam a výchovné možnosti volného času začaly být také analyzovány a využívány vznikající pedagogikou volného času a příbuznými obory (pedagogikou zážitků, dobrodružství a dalšími).

Volný čas není pouhým průvodním jevem života člověka, ale může se stát jeho aktivizujícím činitelem. Toto vyžaduje pronikat do jeho vnitřního uspořádání a odkrývat vnější souvislosti i možnosti volného času a uplatňovat je v praxi. Východiskem při tom jsou tyto skutečnosti:

- **Volný čas a systém jeho aktivit a institucí je dynamickou a málo ustálenou, mimořádně nadějnou a současně rizikovou oblastí života mladého člověka.** Ve srovnání s některými sociálními institucemi má za sebou relativně krátkou historii. Rodina se rozvíjela po tisíc let, škola jako všem přístupná vzdělávací instituce po několik posledních století, demokratický občanský život v předchozích dvou stech letech. Ve 20. století volný čas začal hrát významnější úlohu v životě společnosti i ve výchově mladé generace a vznikly i specifické prostředky a postupy pro jeho využívání.

- **V době rozvoje volného času jako hromadného jevu rozbory jeho historie, teorie i uplatnění v praxi vymezovaly především jeho specifiku.** Tento přístup zůstává aktuální i nadále. Dnes však na významu nabývá společný zřetel: potřeba komplexně analyzovat volnočasové aktivity v rodině, škole, médiích nebo obcí a takto hodnotit celkový přínos volného času pro život a výchovu dětí a mládeže. Tento přínos se uskutečňuje souhrou vnějších, objektivních podmínek a současně aktivního podílu účastníků na volnočasových činnostech.

- **V evropských souvislostech se podstatně rozšířily funkce a cíle volnočasových činností, jejich obsahy, metodická i materiální vybavenost pro jejich realizaci.** Vytvořily a diferencovaly se cílové skupiny jeho účastníků, přímo i zprostředkovaně podporované rodinou a školou, zařízeními a sdruženími, obcí, státem, soukromými nebo komerčními subjekty. Možnosti seberealizace vznikají dnes především tím, že se dítěti a mladému člověku nabízí dobrovolné rozhodování a tím i větší míra svobody. V rodině, škole a práci platí základní, mnohdy závazná pravidla vytvořená posláním, tradicemi nebo legislativou těchto prostředí. Ani volný čas nepostrádá výchovné, morální nebo právní zásady, možnost svobodné volby aktivity a účasti na ní je však podstatně větší. Rostoucí míra individualizace nadto umožňuje, aby si sami jednotlivci či skupiny do určité míry stanovovali pravidla fungování.

- **Do aktivit ve volném čase pronikají relativně snadno vlivy a důsledky vývoje společnosti i života mladých lidí** jako demokratická přeměna lidské společnosti u nás a možnost reagovat na generační, skupinové a individuální zájmy a odlišnosti účastníku. To vede k rychlým kvantitativním i kvalitativním proměnám volného času. Rozšiřují se možnosti pro uplatnění nových přístupů, netradičních pojetí obsahu i vytváření nových institucí, jež by citlivě reagovaly na konkrétní podmínky a potřeby. Volný čas je však také prostorem **úskalí a nebezpečí** – umožňuje, nebo dokonce sám vyvolává nicnedělání, životní nudu nebo vysloveně nežádoucí jednání vůči sobě, druhým lidem, majetku či přírodě. To nezanedbatelnou část mladé populace vyřazuje z využívání

pozitivních možností volného času a vyžaduje od těch, kdo v této oblasti působí přístup, jenž před negativními jevy nezavírá oči a přispívá k jejich odstraňování.

- **Minulý, současný ani příští vývoj volného času nelze tedy chápat jako lineárně pojatou cestu „vzhůru a v před“, nýbrž jako způsob trvalého odkrývání možností a jako pokusy o řešení tradičních i nově se vynořujících otázek.** Toto úsilí má omezovat negativní vlivy pronikající z celospolečenského kontextu nebo vznikající ve volném čase. Pozitivní vyústění volnočasové aktivity není nikdy předem dáno, případný úspěch může však významně přispět k rozvoji osobnosti dětí a mladých lidí, jejich společenské angažovanosti a občanské odpovědnosti. Mnohdy, někdy až příliš často, však ústí opačně odmítnutím a zplaněním nabídnutých možností, morálním krachem, trestním postihem, ba i životním ztroskotáním. Volný čas není ani v tom případě jediným (a hlavním) prostředím, příčinou a viníkem. Jako důležitá součást života mladého člověka se však na něm může podepsat výrazně, pozitivně i negativně. Na naléhavosti proto nabývá požadavek, aby se děti a mladí lidé učili svůj volný čas prožívat plnohodnotně, aby se stávali jeho aktivním subjektem, aby ho činili nedílnou součástí své přípravy a přenášeli do celého svého života. (Hofbauer, 2004)

Výchova k volnému času

„Zahrnuje reflexi samotného volného času, cílevědomé odkrývání a využívání obsahů činností a různých způsobů jeho využívání. Výchovu k volnému času lze tak právem pokládat za klíč pro otevírání nových možností aktivit a rozvoje člověka, za motor, který celému úsilí dává potřebnou orientaci a dynamiku.“ (Hofbauer, 2004)

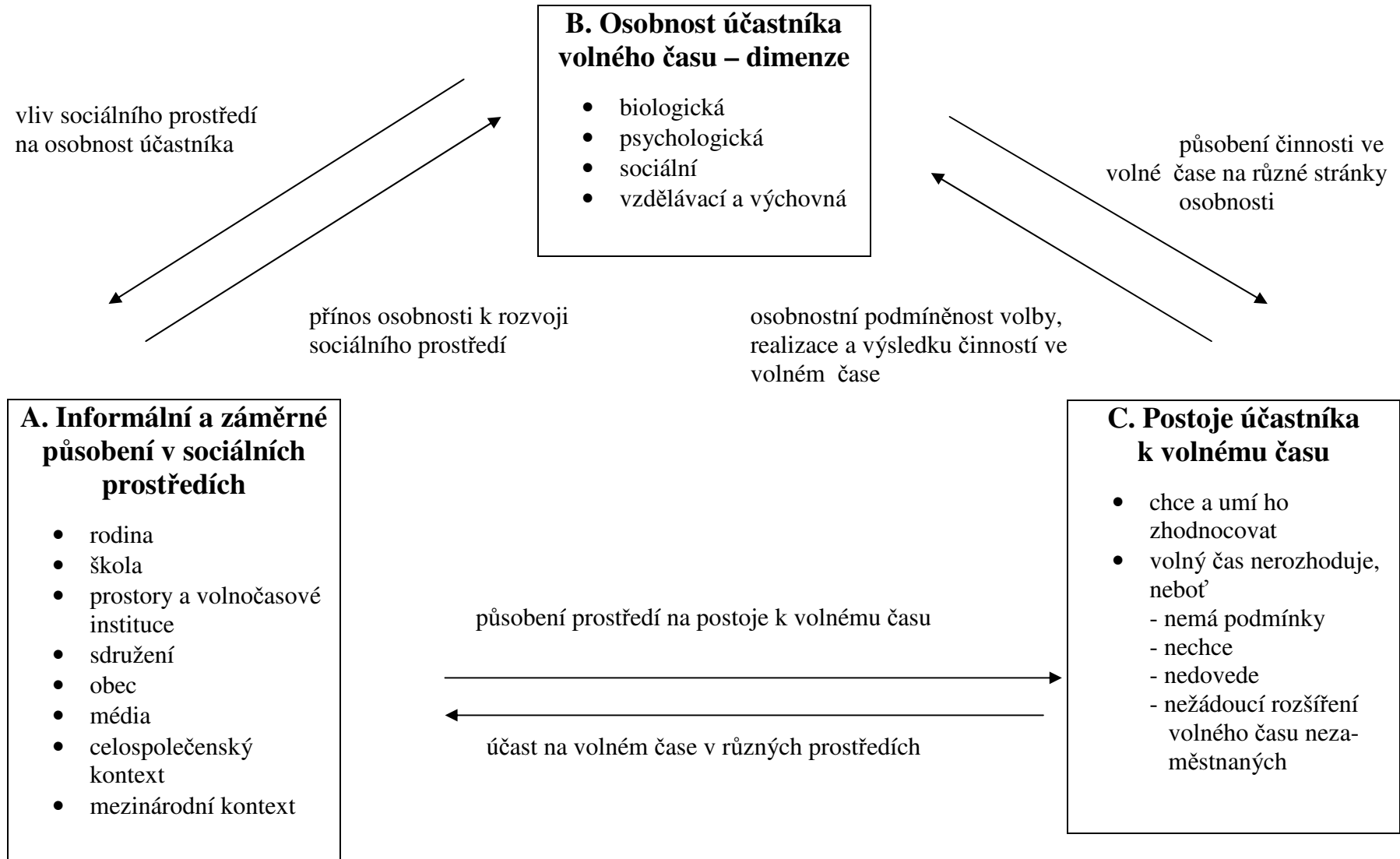
Volný čas je chápán jako opak nutné práce a povinností, doba, kdy si své činnosti můžeme vybrat svobodně, děláme je dobrovolně a rádi. Do volného času zahrnujeme:

- rekreace,
- odpočinek,
- zábavu,

- zájmové činnosti,
- kroužky,
- vzdělávání aj.

Výchovu k volnému času ovlivňují *faktory objektivní*: charakter a výkonnost ekonomika, politické poměry, úroveň technického a vědeckého rozvoje, zdravotní stav, legislativa, dostatečný počet profesionálů. *Faktory subjektivní*: jsou tvořeny individuálními zvláštnostmi například pohlavím, věkem.

Rysy a souvislosti systému volného času

1.3 PEDAGOGIKA VOLNÉHO ČASU

„Pedagogika volného času pracuje ve volném čase, skrze volný čas a pro volný čas. Proto je volný čas jejím předpokladem, obsahem i cílem.“

(<http://www.tf.jcu.cz/cz/Imenu/katedry/praktikteol/getfile.php?filenamex=skriptum> 27.2.2006). Tím doplňuje ostatní obory a je odkázána na spolupráci s nimi.

Posláním **pedagogiky volného času** je analyzovat dosavadní vývoj právě uvedených oblastí, vnášet do nich nové podněty a iniciativy a harmonizovat jejich řešení, děti a mladé lidi uschopňovat k tomu, aby se za pomoci dospělých (rodičů, vychovatelů, animátorů) a později i samostatně učili vhodné aktivity a realizační způsoby správně volit a zvládat tak, aby byly ve prospěch rozvoje jich samých, jejich sociálního okolí, společnosti, přírody. Z toho vyplývá, že mimoškolní čas lze vyplnit velmi odlišnými způsoby – od přípravy na školu, kulturních nebo sportovních aktivit až po kriminální činnost – má pedagogika volného času vysokou společenskou důležitost a její nároky vzrůstají.

V rámci pedagogiky volného času můžeme zkoumat jednak volný čas jako fenomén, tak i aktivitu v rámci volného času a její dopad na jedince a společnost. Pojednává o volném čase vzhledem k jednotlivým oblastem života (rodina, politika) nebo k jednotlivým typům aktivit (hra, sport, kultura), případně ke vztahu k organizačnímu zázemí volnočasových aktivit.

Pedagogika volného času se zabývá:

1. Obsahem, formami a prostředky edukačních aktivit pro kultivaci individuálně a společensky prospěšného trávení volného času dětí a mládeže.
2. Činností školských a jiných zařízení, která zabezpečují edukaci ve volném čase.
3. Teorií a výzkumem toho, jak současná mládež tráví volný čas v podmínkách soudobého stavu společnosti.

Pedagogiky volného času plní i funkci **preventivní**, snaží se mladým lidem ukázat vhodné formy a náplň trávení volného času.

K realizaci zájmových činností dětí a mládeže slouží rozvětvený systém školských zařízení pro výchovu mimo vyučování a zájmové vzdělávání ve volném čase. V České republice jsou to především tyto instituce:

- školní družiny, školní kluby,
- základní umělecké školy,
- střediska pro volný čas dětí a mládeže,
- domy dětí a mládeže,
- domovy mládeže,
- jazykové školy,
- Národní institut dětí a mládeže MŠMT,
- Česká rada dětí a mládeže,
- oddíly Skautů, Pionýrů aj.
- tělovýchovné jednoty Sokol,
- školní knihovny,
- sportovní kluby (např. hokejový, fotbalový).

Základní metody pedagogiky volného času

1. Volnočasové poradenství.
2. Animace volnočasových aktivit.
3. Plánování volného času.
4. Výzkum volného času.
5. Administrativa volného času.

Animace je jednou z nejdůležitějších složek pedagogiky volného času. Zaměřuje se na probouzení osobního zájmu jedinců, objevení osobních schopností, lepší komunikativnost, sociální vnímání, podporuje tvořivost a kreativitu, rozvíjí společensko kulturní iniciativy.

Cíle pedagogiky volného času

Za všeobecný cíl pedagogiky vůbec se pokládá relativní samostatnost jedince ve společnosti, tzv. umět se svobodně, solidárně a zodpovědně rozhodovat a jednat, dále pak účastnit se na společenském životě, umění komunikovat. Naučit se svobodně, tvořivě a zodpovědně nakládat se svým volným čase

Cílem pedagogiky volného času je též pochopit, že volný čas je prostor, v němž můžeme rozvinout společenské alternativy a sami si určovat životní, ale i pracovní podmínky. Přijmout volný čas jako prostor k vědomému rozšíření zkušeností a zážitků a ke změně postojů, vnímat volný čas jako možnost změny vlastní osoby a jejího okolí. Dává nám prostor aktivně se podílet na vytváření životního prostředí

1.4 DÍLČÍ ZÁVĚR

První kapitola je věnována výchově, volnému času a pedagogice volného času. Co je obsahem těchto tří složek, jejich charakter, funkce, formy. Je zde popsáno, co nám může volný čas v současné době nabídnout.

Volný čas a především výchova ve volném čase formuje osobnost člověka, pozitivně nebo negativně. To je způsobeno jak svůj volný čas umíme využít, zda a jaké vlivy na nás při výchově působí. Důležitou roli v tomto výchovném procesu hraje ochota nás samotných přijmout, co nám volný čas a pedagogika volného času nabízí.

Volný čas a jeho systém je aktivizující a dynamickou složkou života každého člověka.

2. INSTITUCE VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT

Instituce volnočasových aktivit se staly trvalou a nedílnou součástí života všech sociálních skupin společnosti: dětí, mládeže, dospělých, ale i seniorů. Aktivity a činnost institucí obsáhly zejména v několika posledních desetiletích významného rozvoje. Jejich prestiž i nadále vzrůstá a nabízí stále bohatší spektrum činností různorodých obsahů, odbornou specializaci a výchovnou náročnost.

Hlavním garantem výchovy ve volném čase je Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT). Je zřizovatelem celé škály institucí pro volný čas, jejich snahou je i eliminace nežádoucích jevů.

Přehled důležitých právních norem týkající se institucí volnočasových aktivit

- I. Volný čas, Střediska volného času, Národní neziskové organizace, podpora talentů a soutěže*

Zákon č. 258/2000Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákonů č. 254/2001 Sb., 274/2001 Sb., 76/2001 Sb., 13/2002 Sb., 86/2002 Sb., 120/2002 Sb., 320/2002 Sb., 274/2003 Sb.

Zákon upravuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob v oblasti ochrany a podpory veřejného zdraví soustavu orgánů ochrany veřejného zdraví, jejich působnost a pravomoc.

Vyhláška č. 18/1991 Sb., Federálního ministerstva práce a sociálních věcí o jiných úkonech v obecném zájmu

Vyhláška stanovuje podle § 124 odst. 4 zákoníku práce č. 65/1965 Sb., ve znění zákona č. 188/1988 Sb., zákona č. 3/1991 Sb., poskytování pracovního volna s náhradou mzdy ve výši průměrného výdělku nebo bez té náhrady.

Vyhláška MZ ČR č. 376/2000 S., kterou se stanoví požadavky na pitnou vodu a rozsah a činnost její kontroly

Vyhláška je vydávána k provedení § 3 odst. (1), (4) a (5) a § 4 odst. (1) a (2), podle § 108 odst. (1) zákona 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů a podle § 19 písm. a), b) f) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů.

(Touto vyhláškou se stanoví hygienické požadavky na pitnou vodu včetně vody balené, rozsah a četnost kontroly dodržení hygienických limitů mikrobiologických, biologických, fyzikálních a chemických ukazatelů pitné vody).

Vyhláška MZ ČR č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti ve znění vyhlášky č. 148/2004 Sb.

Vyhláška je vydávána podle § 108 odst. (1) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých zákonů k provedení § 8 odst. (2), § 23 odst. (3) a § 24 odst. (1) písm. d) zákona o znění zákona 274/2003 Sb. Tato vyhláška upravuje hygienické požadavky při zotavovací akci pro děti.

Zákon č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění zákonů č. 31/1984 Sb., 390/1991 Sb., 190/1993 Sb., 138/1995 Sb., 19/2000 Sb., 109/2002 Sb. a 284/2002 Sb.,
Zákon k zřizování školských zařízení. Upravuje jejich postavení a stanovuje hlavní úkoly.

Zákon č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění zákonů č. 188/1988 Sb., 171/1990 Sb., 522/1990 Sb., 134/1993 Sb., 331/1993 Sb., 256/1994 Sb., 138/1995 Sb., 306/1999 Sb., 19/2000 Sb., 284/2002 Sb. a nálezů ÚS ČR 49/1994 Sb.

Dle tohoto zákona jsou zřízeny všechny typy škol, je upraveno jejich poslání, je stanoven rozsah povinné školní docházky, vymezen školní rok, stanoveny formy studia a ukončení stupňů vzdělání. Pro ŠD, ŠK, SVCČ, jejich zaměstnanci jsou nejpodstatnější tato ustanovení.

Zákon č. 564/1990 Sb., o státní správě, samosprávě ve školství, ve znění zákonů č. 190/1993 Sb., 265/1994 Sb., 139/1995 Sb., 132/2000 Sb. a 258/2000 Sb.,

Zákon vymezuje pro školství výkon státní správy a samosprávy, stanoví úkoly a rozhodovací pravomoci.

Vyhláška MŠMT ČR 362/1991 Sb., o organizaci školního roku v základních školách, středních školách, speciálních školách, ve znění vyhlášek č. 99/2002 Sb. a 113/2003 Sb.

Vyhláška je vydávaná podle § 38 odst. (2) zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol a středních škol. Vyhláška upravuje organizaci školního roku v základních školách a speciálních školách. Pro školská zařízení jsou podstatné zejména termíny školních prázdnin (§ 3 vyhlášky) a rozpis termínů jarních prázdnin až do roku 2009.

Vyhláška MŠMT ČR č. 87/1992 Sb., o školních družinách a školních klubech

Vyhláška je vydávaná podle § 13 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství a § 4 zákona č. 76/1990 Sb., o školských zařízeních.

Vyhláška MŠMT ČR č. 432/1992 Sb., o střediscích pro volný čas dětí a mládeže

Vyhláška je vydávaná podle § 45 odst. (2) zákona č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních a podle § 13 písm. zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství.

Vyhláška MŠMT ČR č. 431/1992 Sb., o organizaci a financování soutěží a přehlídek žáků předškolních zařízení, škol a školských zařízení, ve znění vyhlášky č. 182/1998 Sb.,

Vyhláška je vydávaná podle § 13 písm. c) zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství.

Vyhláška se vztahuje na soutěže a přehlídky organizované pro děti v předškolních zařízeních, žáky základních škol, základních uměleckých škol, speciálních škol a konzervatoří a pro děti a mládež v školských výchovných zařízeních. Soutěže žáků jsou součástí výchovně vzdělávací práce předškolních zařízení, škol a školských

zařízení. Jejich posláním je odporovat a rozvíjet cílevědomou výchovnou a vzdělávací práci se žáky a účelné využívání volného času žáků a jejich talent.

Vyhláška stanovuje podmínky pro organizování soutěží, účast na soutěžích, pravidla pro konání dozoru nad žáky. Podmínky pro finanční zabezpečení soutěží (kdo hradí náklady, limity pro odměny soutěžícím, cestovní náhrady soutěžícím apod.).

II. Vzdělávání a výchova

Vyhláška MPSV ČR č. 21/1991 Sb., o bližších podmínkách zabezpečování rekvalifikace uchazečů o zaměstnání ve znění vyhlášky č. 324/1992 Sb.

Vyhláška, kterou se stanoví podle § 31 odst. 2 zákona č. 1/1991 Sb. o zaměstnanosti, provádění rekvalifikace občanů.

Vyhláška MŠMT ČR 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a předpokladech kvalifikace výchovných poradců

Vyhláška, kterou stanoví podle § 51 odst. 3 zákona č. 29/1984 Sb. o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění zákonů č. 138/1995 Sb., podle § 34/ zákona České národní rady č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění zákona České národní rady č. 390/1991 Sb., kterou se stanoví podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pracovníků škol a předškolních zařízení.

III. Sociálně patologické jevy

Zákon č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomániemi

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách ve znění zákona č. 362/2004 Sb.

Zákon, který stanoví zacházení s návykovými látkami, s přípravky obsahujícími návykové látky, s některými látkami používanými při výrobě nebo zpracování návykových látek a pěstování máku, konopí a koky a vývoz a dovoz makovin.

Vyhláška ministerstva spravedlnosti České republiky č. 244/1988 Sb., kterou se určuje, co se považuje za omamné prostředky a jedy ve smyslu § 187 a § 188 trestního zákona.

(čerpáno z [www.idm.msmt.cz/c pp pn.php](http://www.idm.msmt.cz/c_pp_pn.php) 7.2.2006)

A samozřejmě dodržování a respektování zákonů „Úmluva o právech dítěte“

2.1 RODINA JAKO PRIMÁRNÍ INSTITUCE

Za primární instituci lze právem jednoznačně považovat **rodinu a rodinnou výchovu**. Ta se významnou měrou podílí na výchově dítěte, potažmo mladého člověka, rodiče vštěpují svým potomkům základní zásady hygienické, morální, slušného chování a jednání. V zájmu rodiny předávají rodiče svým dětem generačně rodinné tradice a hodnoty. Svoji roli při výchově má i soudržnost rodiny, její úplnost a velikost, sociální a finanční zajištění rodiny (např. matka samoživitelka, nezaměstnanost jednoho nebo obou rodičů apod.).

Rodiče by měli být nápomocni svým dětem při hledání a výběru volnočasových aktivit, společně se s nimi podílet na těchto aktivitách, ať již v rámci rodiny nebo zájmových útvarů, různých sportovních oddílů, klubů, při kulturních aktivitách apod. Vyplatí se vybírat oblast, která ho skutečně bude bavit a v čem může být úspěšné. Nejčastější chybou rodičů bývá touha nasměrovat dítě na dráhu, kde oni vynikli, nebo se alespoň toužili uplatnit a nepovedlo se jim to. V případě, že si rodiče nejsou jisti co by jejich dítě mohlo bavit, anebo dítě nemá žádný dosud vyhraněný obor je dobré využít velice rozmanité nabídky nejrůznějších institucí jako například domy dětí a mládeže, sportovní kluby, tělovýchovné jednoty Skol, základní umělecké školy a jiné, které nabízejí zájmové útvary. Dítě si samo časem utříbí svůj názor a najde obor, který bude vyhovovat jeho dispozicím.

Realizace volného času uvnitř rodiny je podmíněna zejména způsobem jejího života, postojem a výchovnou praxí ze zkušeností z mládí. Rodiče by si měli najít volný čas a v rámci rodiny trávit společně určitou část dne různými hrami, rodinnými výlety, návštěvou kina, kulturních akcí apod. Nebo alespoň dát každému členu rodiny prostor pro vyjádření zážitků z prožitého dne. A pomoci tímto způsobem řešit případné problémy, ale i podělit se o radosti a úspěchy.

2.2 NÁRODNÍ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE

„Se ve své činnosti, prostřednictvím oddělení volného času, zaměřuje na řešení otázek spojených s výchovou dětí a mládeže ve volném čase. Koordinuje a metodicky ovlivňuje činnost školských zařízení pro zájmové vzdělávání (střediska volného času, školní kluby a školní družiny), pracujících na území České republiky. Provádí metodicko poznávací návštěvy na těchto školských zařízeních, zobecňuje dobré zkušenosti se snahou zkvalitnit a rozšířit jejich činnost.“ (www.idm.-msmt.cz 26.1. 2006)

Na základě této své činnosti pracovníci Národního institutu dětí a mládeže (dále jen NIDM) zpracovávají své poznatky a zkušenosti, které metodicky vyhodnocují. NIDM poskytuje statisticky zpracovaný rozbor činnosti jednotlivých institucí volnočasových aktivit.

NIDM zaměřuje svoji pozornost i na další subjekty zabývající se volnočasovými aktivitami pro děti a mládež. Nejvýznamnější jsou nestátní neziskové organizace (dále jen NNO). Pro tyto subjekty pořádá semináře, poskytuje poradenskou, metodickou a konzultační pomoc. NIDM napomáhá NNO při práci v prevenci sociálně patologických jevů, při integraci minoritních skupin, sociálně handicapovaných dětí a při další jejich činnosti.

„Spolupracuje s Českou radou dětí a mládeže (ČRDM), která je střešní organizací dětských a mládežnických organizací v ČR, se Sdružením pracovníků Domů dětí a mládeže (dále jen SP DDM) – profesním sdružením pracovníků DDM v Celé ČR,

a také s jednotlivými krajskými radami dětí a mládeže, jež jsou střešními organizacemi v jednotlivých krajích.“ (www.idm-msmt.cz 26. 1.2006).

Administrativně technické oddělení NIDM zpracovává Programy na podporu aktivit nestátních a neziskových organizací vyhlášených MŠMT. Pracovníci NIDM zpracovávají potřebné přehledy o poskytnutých dotacích jednotlivým NNO, k dispozici je i konzultační poradna. V rámci poradenské činnosti lze využít tzv. „linku důvěry“, kdy prostřednictvím e-mailové adresy je možno komunikovat a dotazovat se na problematiku práce s dětmi a mládeží ve volném čase, konzultovat své poznatky a zkušenosti.

NIDM je také pořadatelem letních táborů, mezinárodních soutěží, soustředění apod.

„Zřizovací listina č.j. 32668/2000-51 ze dne 22. 12. 2000

NIDM je účelovým odborným zařízením Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v oblasti státní podpory a ochrany mládeže. Hlavní činnost:

1. Realizování interdisciplinárních výzkumů dětí a mládeže.
2. Tvorba koncepčních, analytických a metodických materiálů vycházejících z výzkumných, informačních a dalších odborných aktivit NIDM včetně ediční činnosti.
3. Akreditovaná příprava a vzdělávání profesionálních i neprofesionálních pracovníků z oblasti zájmového vzdělávání a mimoškolního vzdělávání a dalších volnočasových aktivit.
4. Experimentální ověřování nových forem a postupů v přímé práci s dětmi, mládeží a případně dalšími zájemci v jednotlivých oblastech výchovy mimo vyučování s důrazem na primární prevenci sociálně patologických jevů, integraci minoritních skupin a sociálně handicapovaných a na péči o talentované děti a mládež.
5. Podíl na přípravě, zpracování, ověřování a popřípadě iniciování zákonných norem a metodických směrnic a doporučení MŠMT k problematice zájmového vzdělávání, mimoškolní výchovy a vzdělávání a dalších volnočasových aktivit, v oblasti péče o talentovanou mládež.

6. Příprava a realizace ústředně vyhlášených soutěží a přehlídek včetně podílu na zabezpečování jejich mezinárodních nástaveb, koordinace soutěží a přehlídek vyhlášených nebo spoluvyhlášených MŠMT včetně věcných a finančních kontrol vybraných subjektů.
7. Podíl na rozvoji systematického poskytování informací pro děti a mládež na základě ustanovení Evropské charty informací pro mládež, a to včetně provozování Informačního centra pro mládež a poskytování zprostředkování služeb s tímto provozem souvisejících.
8. Administrativní a organizační zabezpečování úkolů spojených s dotační politikou MŠMT pro občanská sdružení dětí a mládeže, občanská sdružení pracující s dětmi a mládeží a další nestátní neziskové organizace, včetně věcných a finančních kontrol vybraných subjektů.
9. Realizace tuzemských i zahraničních školení, porad, seminářů, stáží, přednášek, případně dalších odborných akcí či jejich zprostředkovávání.
10. Realizace a zprostředkování mezinárodních kontaktů na poli vzdělávání, informačních aktivit, výměn dětí a mládeže, metodických a studijních pobytů pracovníků s dětmi a mládeží.
11. Organizuje realizaci vzdělávacích programů Evropské unie v oblasti mládeže.
12. Realizace grantů a projektů vztahujících se k řešení problematiky dětí a mládeže na všech úrovních jejich života.
13. Pro potřeby zřizovatele zabezpečování služeb a jejich zprostředkovávání v oblasti všech předmětných činností včetně služeb organizačních, propagačních, inzertních, administrativních, ubytovacích a stravovacích.

Výše zmíněné aktivity jsou v NIDM ve vztahu k úkolům MŠMT a potřebám dalších partnerů státní správy, veřejné správy a nestátních neziskových organizací zabezpečeny agendou útvarů NIDM.“ (http://www.idm-msmt.cz/c_on_zu.php 2.2. 2006).

2.3 ČESKÁ RADA DĚTÍ A MLÁDEŽE

Vznikla v červenci 1998 na popud sdružení dětí a mládeže těchto institucí: Pionýr, Junák, Asociace turistických oddílů mládeže, Folklorní skružení, České tábornické asociace, Asociace křesťanských sdružení mládeže, další sdružení jako Duha, ELSA, Mladí Evropští demokraté, Mladí konzervativci a Mladí sociální demokraté. V současné době sdružuje 98 členských organizací, které reprezentují více než 200 tisíc členů. Hlavním posláním je práce s dětmi a mládeží ve věku do 26 let. Česká rada dětí a mládeže (dále jen ČRD) má pevně zakotvené stanovy jimiž se řídí.

ČRD sídlí v Praze a její působnost se vztahuje na celé území České republiky. Jejími členy se může stát každá nezisková organizace.

Prioritou a posláním České rady dětí mládeže je podporovat oprávněné zájmy dětí a mládeže, napomáhat jejich všestrannému rozvoji a to duchovnímu, duševnímu, tělesnému i sociálnímu. Toto vše ČRD vykonává v duchu „Úmluvy o právech dítěte.“

ČRD podporuje činnost svých členů, respektuje jejich svrchovanost a samostatnost. Plní i funkci rádce při právních a hospodářských problémech. Pomocníkem při kulturních a společenských akcích. Hájí své členy vůči domácím i zahraničním orgánům, organizacím a institucím. Naopak členové ČRD mají své povinnosti vyplývající ze stanov, které musí dodržovat a respektovat.

„Základní priority ČRD vycházejí z jejího poslání:

zvyšovat prestiž mimoškolní výchovy ve společnosti a přispívat ke zlepšování podmínek pro dobrovolníky, kteří s dětmi a mládeží v jejich volném čase pracují.“
(<http://www.crdm.cz> 13.2.2006).

ČRD má své stanovy, které vymezují její působnost, činnost.

„Čl. 2 Vymezení a účel :

Česká rada dětí a mládeže je demokratické, dobrovolné sdružení, nezávislé na politických stranách a hnutích, vzniklé na základě zákona číslo 83/1990 Sb., v platném znění (§ 16 odstavec 4). ČRD plně respektuje svrchovanost a samostatnost

všech svých členů v souladu s jejich stanovami a není jim žádným způsobem nadřizena. (Stanovy ČNRDM www.crdm.cz/view.php?cislocianku=2004020501 13.2.2006).

2.4 ŠKOLNÍ DUŽINY

Je základním článkem zařízení výchovy mimo vyučování, je mezi ostatními školními a volnočasovými institucemi nejpočetnější. Zaměstnává nejvíce pedagogů – vychovatelů a jeho odděleními prochází nejvíce žáků.

Školní družiny (dále jen ŠD) jsou zřizovány podle zákona č. 76/1978 Sb. o školských zařízeních ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) č. 87/1992 Sb. o školních družinách. Ředitel stanoví Vnitřní školní řád ŠD, a to samostatně nebo jako součást Řádu ŠD. Ten určuje pravidla provozu, stanoví režim ŠD, je závazný pro pedagogické pracovníky a plní i informativní funkci pro rodiče dětí. Rodiče žáků musí být s Řádem i Vnitřním řádem ŠD seznámeni.

Provoz ŠD je přizpůsoben individuální výuce a požadavkům školy a rodičů. ŠD může být v provozu i v době prázdnin.

„Ředitel jmenuje vedoucí(ho) vychovatelku(e) (dle §2, odst. (6) vyhlášky č. 87/1992 Sb., o školních družinách a školních klubech a dle § 8, odst. (1) vyhlášky č. 291/1991 Sb., o základní škole, nařízení vlády č. 68/1997 Sb., kterým se stanoví míra vyučovací povinnosti výchovné práce ostatních pedagogických pracovníků ve školství, ve znění nařízení vlády.“ (www.msmt.cz/Article/Show Article Print.asp?PRN=trueARI=101650 7.2.2006)

ŠD jsou ve většině případů zřizovány při základních školách, ojediněle jako samostatné školské zařízení. V některých menších obcích nebo školách s menším počtem dětí slouží jedna ŠD více školám. ŠD je tzv. mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Základní organizační jednotkou ŠD jsou oddělení, kde jsou žáci rozdělení věkově nebo z hlediska počtu dětí v oddělení. Počty dětí zapsaných v oddělení jsou omezeny na max. 30 dětí pravidelně docházejících.

Hlavním posláním ŠD je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a relaxace žáků v kolektivu nebo individuálně. ŠD nabízí svým klientům - žákům i zájmovou činnost v podobě kroužků s nejrůznějším zaměřením tělovýchovným, technickým, hudebním, rukodělným, literárním. Tato nabídka je ve většině ŠD závislá na finančních možnostech, ale i prostorových kapacitách a zájmu dětí.

Prostředí ŠD odpovídá svým vybavením a uspořádáním potřebám dětí mladšího školního věku. Prostory by měly umožňovat příležitost k odpočinku, ale i k samostatné intelektuální aktivitě i k různým zájmovým činnostem a hrám. Do vybavení ŠD patří stolní hry, stavebnice, dětské časopisy, sportovní náčiní (podle prostorových možností ŠD), knihy, jednoduché hudební nástroje, televize a další audiovizuální technikou. Pro obohacení výchovně-vzdělávacího programu ve ŠD je využívána výpočetní techniky. Počítače ve ŠD slouží k rozšiřování a prohlubování znalostí žáků, k didaktickým a logickým hrám. Je ovšem nepřijatelné nainstalování agresivních her.

Ve ŠD lze psát i domácí úkoly, pouze se svolením rodičů starších dětí (od 2.třídy), s pomocí vychovatele nebo samostatně se připravit na vyučování (např. naučení nové látky, zopakování probraného učiva daného předmětu).

Činnost školní družiny:

1. Odpočinková činnost – má odstranit únavu.
2. Rekreční činnost- slouží k regeneraci sil.
3. Zájmová činnost- rozvíjí osobnost žáka.
4. Příprava na vyučování žáka – pomoc při plnění školních povinností.
5. Jiná nepravidelná doplňková činnost – vycházky, výlety, četba apod.

Odpočinková činnost

Její hlavním cílem je odstranit únavu. Do denního režimu se zařazuje nejčastěji po obědě nebo kdykoliv během dne podle individuální potřeby. Dítě může odpočívat na lehátku, ale i při hře klidové hry, poslechem četby nebo jiné klidové zájmové činnosti.

Rekreační činnost

Slouží k regeneraci sil, plní funkci aktivního odpočinku s náročnějšími pohybovými prvky. Hry a spontánní činnost jsou ve většině případů hry a činnosti rušnější, proto nelze dětem vytýkat nekázeň nebo křik apod.

Zájmová činnost

Hlavním úkolem je rozvíjení osobnosti žáka, jeho kreativity a estetického cítění, umožňuje žákům seberealizaci, pohybový rozvoj dovedností. Tato činnost má dvě podoby činnosti individuální nebo kolektivní. Zájmová činnost může být pravidelná nebo nepravidelná (spontánní). Zájmová činnost pravidelná může být organizovaná pro vybrané žáky z různých oddělení, má své zaměření činnosti. Takovýto kroužek vede vychovatel nebo jiný pedagog či rodič. Do této činnosti se můžou žáci nahlásit na začátku školního roku nebo v jeho průběhu.

Výsledky pravidelné i nepravidelné činnosti (výtvarné, rukodělné výrobky, ale i výsledky duševní činnosti – hra na hudební nástroj apod.) žáci mohou prezentovat na soutěžích, přehlídkách, výstavách pořádaných školou, družinou nebo jinými institucemi.

Příprava na vyučování

Souvisí k plněním školních povinností, není však stanovena jako povinná činnost ŠD.

Pedagogická dokumentace ŠD

Přihláška do ŠD – zápisové lístky s důležitými informacemi pro vychovatele a kontaktem na rodiče v případě potřeby ohledně zdravotního stavu dítěte nebo jiných důležitých provozních informací o ŠD.

Docházkový sešit – slouží pro záznam docházky přihlášených dětí do ŠD

Přehled výchovně vzdělávací práce – formulář o skutečné výchovně-vzdělávací činnosti.

Celoroční, měsíční a týdenní plány činnosti ŠD.

2.5 ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY

Základní umělecké školy (dále jen ZUŠ) mají v naší republice více jak stoletou tradici. Přesto že již několikrát za dobu své existence změnily název, podstata zůstává stejná a tou je láska k hudbě. Činnost základních uměleckých škol se postupně rozšířila a začala nabízet i nové obory jako např. výtvarný, taneční, literární dramatický. Absolventi základních uměleckých škol mají možnost pokračovat ve studiu na konzervatořích a vysokých školách se zaměřením na tyto obory.

Výuka v ZUŠ je rozdělena do dvou cyklů. V první cyklus navštěvují žáci základních škol a ve druhem cyklu pokračují žáci na středních školách a učilištích. Studijní program se skládá ze dvou základních částí a to výuka na hudební nástroj a nauka – výuka teoretické části. Jestliže má žák zájem, má možnost hrát i v žákovském orchestru. Samozřejmě ZUŠ nabízejí i jiné obory, jak jsem již výše uvedla.

V hudebních oborech a oborech sólového zpěvu probíhá výuka individuálně, ostatní obory jsou kolektivní (s omezeným počtem žáků ve skupině).

Legislativa

Přehled učebních plánů se schvalovacími doložkami MŠMT

Hudební obor – Výuka probíhá podle učebních plánů pro ZUŠ schválených MŠMT ČR
č.j. 18418/95

Výtvarný obor – výuka probíhá podle učebních plánů schválených MŠMT ČR pod
č.j. 18418/95

Vzdělávací program výtvarného oboru ZUŠ – schváleno MŠMT ČR dne 26. 4. 2000
pod č.j. 15865/2000-22 s platností od 1.9.2000

*Vzdělávací program tanečního oboru ZUŠ pro přípravné studium na I. Stupeň
základního studia, učební plány T.O.* – Schváleno MŠMT dne 31.5.2000
pod č.j. 15865/2000-22 s platností od 1.9.2000

*Vzdělávací program tanečního oboru ZUŠ pro II. stupeň základního studia, rozšířené
studium a studium pro dospělé* – č.j. 17621/2003-11 ze dne 7.5.2003

*Úprava učebních plánů výtvarného oboru ZUŠ – schváleno MŠMT dne 31.5.2000
pod č.j. 15865/2000-22 s platností od 1.9.2000*

*Úprava vzdělávacích programů T.O.ZUŠ pro přípravné studium a základní stupeň
studia č.j.17620/2003-22 ze dne 7.5.2003*

(Přehled učebních plánů - Výroční zpráva ZUŠ Velké Meziříčí z 13.10.2005)

Pedagogická dokumentace:

- přihlášky do ZUŠ,
- docházkový denník,
- žákovské knížky,
- celoroční a měsíční plány výuky,
- hospitační dokumentace,
- vysvědčení a závěrečná hodnocení,
- administrativní dokumentace,
- provozní řád,
- personální dokumentace,
- kniha úrazů.

ZUŠ ve Velkém Meziříčí

V roce 2001 oslavila 100 let od svého založení. Původní název byl „Hlah meziříčský“. Jeho zakladatelem byl pan Zikmund, ředitel Reálného gymnázia ve Velkém Meziříčí. Za dobu svého trvání byl několikrát změněn název školy až do současného oficiálního názvu ZŠU. V současné době sídlí tento ústav v nově zrekonstruované a zmodernizované budově. Výuku zde zajišťuje kolektiv zkušených pedagogů.

ZUŠ nabízí tyto obory:

Hudební:

- Lidové nástroje - hra na akordeon, kytaru, hra na bicí nástroje, hra na žesťové nástroje.
- Strunné nástroje – hra na housle, violu.

- Klávesové nástroje – hra na klavír, keyboard, klasické píšťalové varhany.
- Sborový a sólový zpěv.

Výtvarný obor:

- Kresba – různé druhy a techniky kresby.
- Malba – tradiční i netradiční způsoby.
- Grafika – různé techniky tisku.
- Prostorová tvorba – práce s keramickou hlínou, možnosti kašírování, práce s papírem a jinými druhy materiálu.

Literárně dramatický obor:

- Základní náplní je zvládnutí herecko –pohybových kreací.
- Rétorika.
- Možnost kombinace se zpěvem.

Taneční obor

Prezentace školy

ZUŠ se prezentuje na výstavách, kde jsou veřejnosti představeny ukázky prací Výtvarného oboru. Pravidelnými koncertními vystoupeními žáků hudebních, tanečních a dramatických oborů.

Činnost zdejší školy je opravdu velmi bohatá a pedagogové zdejší školy mohou být opravdu hrdí na svoji práci a své žáky. Při jejich dalším studiu na konzervatořích, dramatické činnosti v divadelní sféře. Zmínka určitě patří i bývalému žákovi ZUŠ, který se vypracoval až na hlavní roli v muzikálu Tři mušketýři a dělá čest našemu městu, ale i další hudebníci hrající v Symfonických orchestrech České republiky i v zahraničí.

I z těchto úspěchů lze posoudit jak krásná a mnohdy mravenčí namáhavá práce pedagoga – vychovatele je. A odměnou jsou pro něho úspěchy jeho žáků a zjištění, že jeho úsilí a práce nebyla zbytečná a má smysl.

2.6 DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE

Je školské zařízení působící v oblasti výchovy mimo vyučování a realizaci volného času dětí, mládeže a široké veřejnosti.

Dům dětí a mládeže ve Velkém Meziříčí je výchovně vzdělávací institucí zřizovanou obcí a je nedílnou součástí sítě škol a školských zařízení města Velkého Meziříčí jeho přílehlých obcí, ale i celého kraje Vysočina. DDM má více jak padesátiletou tradici, byl založen po II. světové válce. Po dobu jeho působení prošly všemi druhy činnostmi tisíce dětí a mládeže.

Od roku 1989 a především od 1991 prošel DDM rozsáhlými změnami, které znamenali rozšíření okruhu své činnosti pro zájemce všech věkových kategorií, ale i stavebními úpravami, díky kterým DDM mohl dětem nabídnout nové a větší prostory pro zájmovou činnost. Dům dětí a mládeže ve Velkém Meziříčí patří k moderním zařízením. Stal se plně uznávaným dětmi a mládeží, jejich rodiči, širokou veřejností, občany města, státními organizacemi a je partnerem celé řady významných firem města, ale i kraje Vysočina. Pro propagaci DDM a jeho činnosti má kromě dobrých výsledků práce velký význam i spolupráce s tiskem, kabelovou televizí SATT, místním rozhlasem, rádiem Vysočina. S výše uvedenými médii spolupracuje DDM nejen při organizaci významných akcí, ale i při propagaci své činnosti.

Personální zabezpečení:

Personální zabezpečení zůstává i nadále základní podmínkou úspěšného fungování organizace a jeho předností. Stabilní pracovní kolektiv fundovaných a zkušených pracovníků na odpovídající personální úrovni, se zájmem neustále zkvalitňovat svoji

práci, je nezbytnou podmínkou rozvoje organizace. Nejedná se přitom jen o stálé zaměstnance, ale i o externí spolupracovníky. Kolektiv pracovníků jak externích, tak interních je stabilní, najdeme zde pracovníky, kteří výchovnou práci vykonávají více než deset let.

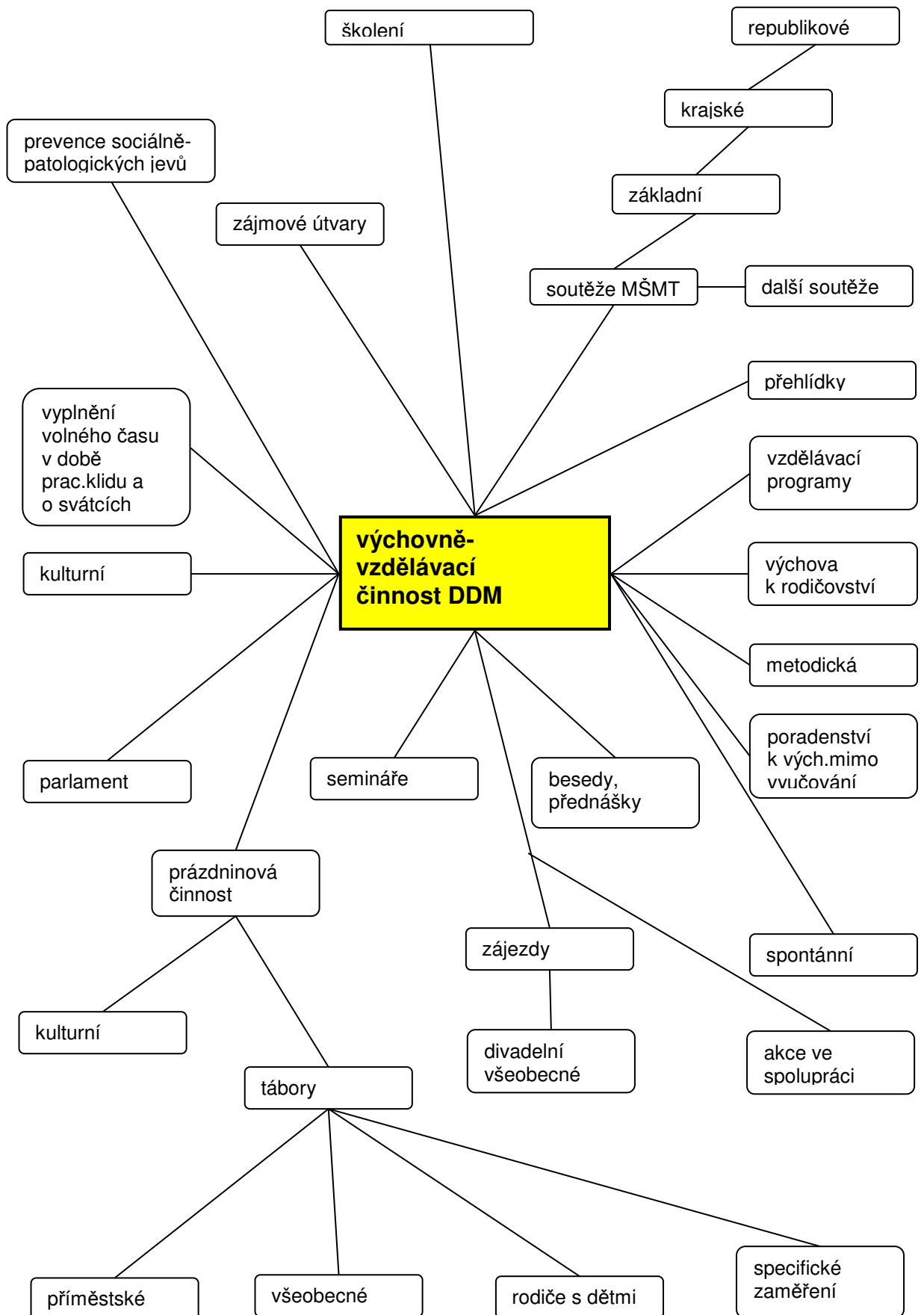
Náplň činnosti:

Náplň činnosti DDM se odvíjí od vyhlášky MŠMT ČR z roku 1992 č. 432/1992 Sb., o střediscích pro volný čas dětí a mládeže a v současné době od vyhlášky č. 72/2005 Sb., a školského zákona. Předmět činnosti je vymezen v § 111 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání v platném znění a vyhlášky MŠMT č.74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání v platném znění.

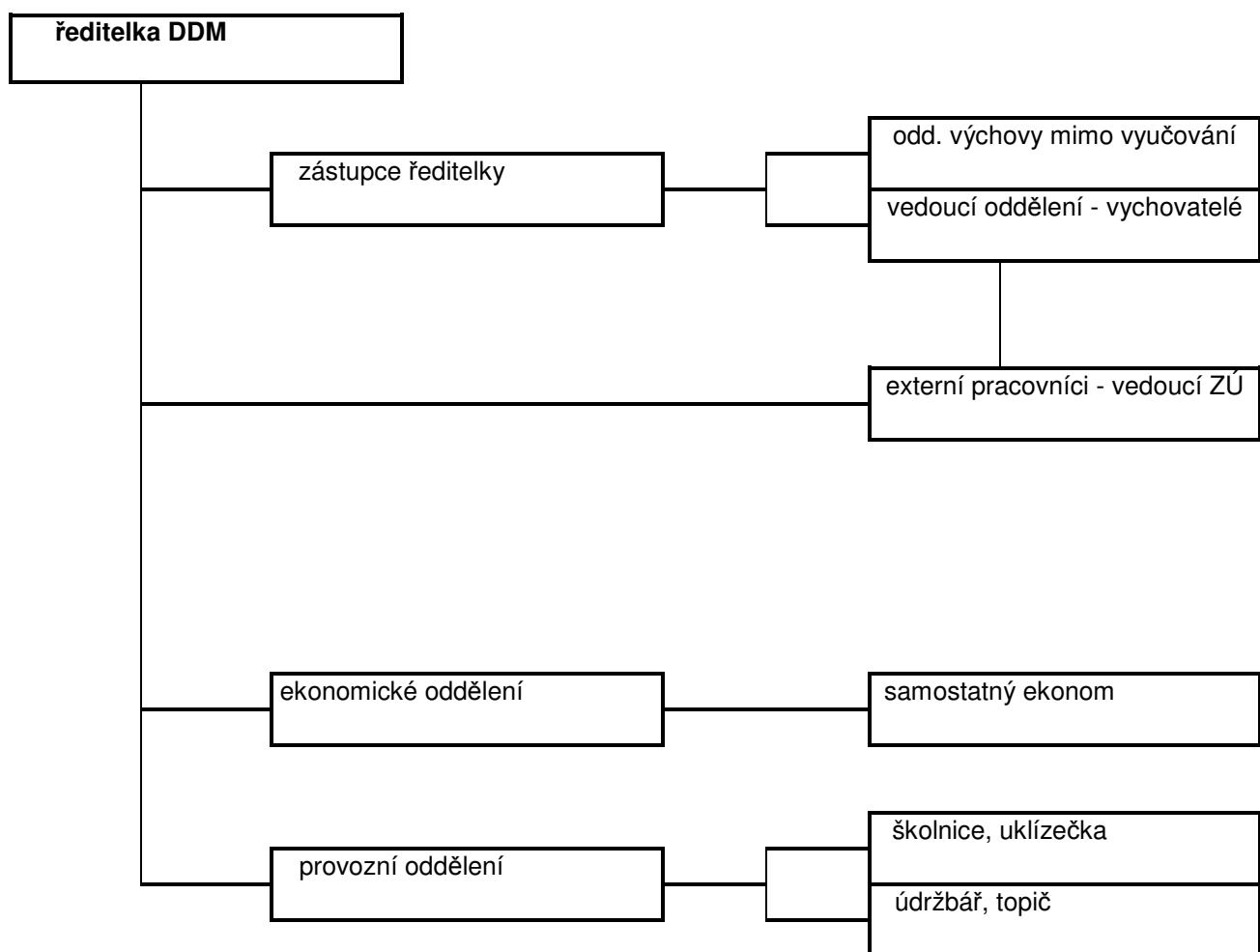
Formy propagace činnosti:

- *Výstavy – prací dětí zájmových útvar – rukodělné činnosti, výrobky leteckých, papírových, plastických modelářů, výtvarné a cukrářské výrobky.*
- *Přehlídky zájmových útvarů – minimálně dvakrát za rok.*
- *Dětský parlament.*
- *Vlastní měsíčník „Spojka“.*
- *Sdělovací prostředky – rádio Vysočina, rádio Brno, televize Prima, kabelová televize.*
- *Tisk – Velkomeziříčsko, Vysočina, Rovnost, Právo.*
- *Spoluúčast na akcích s jinými organizace.*
- *Propagační materiál, plakáty.*
- *Nabídka zájmové pravidelné činnosti.*
- *Semináře.*
- *Výloha.*
- *Besedy a přednášky.*

Výchovně vzdělávací proces DDM

Organizační schéma zařízení

2.6.1 Základní rozdělení činnosti

PRAVIDELNÁ ČINNOST

- jde o činnost v zájmových útvarech na základě přihlášek. Činnost je pravidelná v přesně stanoveném časovém harmonogramu.

PŘÍLEŽITOSTNÁ ZÁJMOVÁ ČINNOST

– zahrnuje nabídku organizovaných příležitostných nebo cyklických akcí výchovně-vzdělávacího nebo rekreačního charakteru. Přes možnou pravidelnost to není činnost průběžná.

SPONTÁNNÍ ZÁJMOVÁ ČINNOST

– činnost je využívána individuálně nebo skupinami účastníků neorganizovaně podle momentálního zájmu. Tato činnost nemá pevně stanovený začátek nebo konec. Jde o činnost průběžnou, která je pedagogicky a organizačně ovlivňována pedagogicky nepřímo.

ORGANIZACE SOUTĚŽÍ A PŘEHLÍDEK

VYHLAŠOVANÝCH MŠMT - jde o součást výchovně vzdělávací práce DDM. Zaměstnanci DDM se svými spolupracovníky a aktivisty zabezpečují příslušná kola jak organizačně, tak odborně.

PRÁCE S TALENTOVANOU MLÁDEŽÍ

– má několik forem. Jde o vyhledávání talentů.

RÁZDNINOVÁ TÁBOROVÁ ČINNOST – organizovaná činnost v době dlouhodobého volna.

ODBORNÁ POMOC - subjektům formou školení, vzorové akce, metodický materiál atd.

Dům dětí a mládeže pracuje také s ohroženými skupinami. Úspěšně vykonává pomocí vybraných zájmových činností integraci handicapovaných dětí.

Svojí činností plní DDM úkoly v sociální prevenci a v protidrogové prevenci na základě subjektů zařazených usnesením vlády.

Školní rok 2004/2005 umožňoval všem zájemcům z řad různých věkových kategorií s rozličnými zájmy vhodně vyplnit a využít svůj volný čas. V pravidelné zájmové činnosti pracovalo 115 zájmových útvarů s počtem 1132 dětí, mládeže a dospělých.

Pedagogická dokumentace na DDM:

- Celoroční, měsíční a týdenní plány činnosti.
- Dokumentace s přihláškami do zájmových útvarů.
- Deník zájmového útvarů – dokumentace k jednotlivým zájmovým útvarům, docházka a činnost při jednotlivých výukových hodinách.
- Personální dokumentace.
- Záznamová dokumentace k příležitostné a spontánní činnosti.
- Záznam z hospitační činnosti.
- Provozní řád.
- Dokumentace prázdninových táborů.
- Kniha úrazů.
- Zápisy z pedagogických a provozních porad.

2.6.2 Pravidelná zájmová činnost

Zájmové útvary jsou rozděleny do 5 oddělení:

➤ Oddělení techniky	28 zájmových útvarů
➤ Oddělení jazykovědy a přírodovědy	21 zájmových útvarů
➤ Oddělení estetiky	44 zájmových útvarů
➤ Oddělení tělovýchovy a sportu	19 zájmových útvarů
➤ Oddělení sociální	3 zájmové útvary

Ukázka nabídky pravidelné zájmové činnosti DDM ve Velkém Meziříčí

Kluby:

- Poználek - společné zájezdy, tábory, turistické pochody, návštěva divadelních představení.
- Šikulka - společná rukodělná činnost (1x za týden).
- Zdravíčko - společné cvičení (1x za týden).
- Baby klub - program vždy dle přání přítomných.
- PROP klub - prevence sociálně-patologických jevů pro žáky ZŠ.

Nabídka nových zájmových kroužků:

- Cvičení pro rodiče s dětmi - cvičení rodičů s dětmi do 6 let.
- Cvičení pro děti s nadváhou - cvičení zaměřené pro děti ZŠ s nadváhou.
- Country tance pro dospělé.
- Drátkování - techniky drátkování pro žáky ZŠ, SŠ a dospělé.
- Výtvarné práce s textilií - techniky práce s textilií pro žáky ZŠ, SŠ a dospělé.
- Klub železničních modelářů - budování modelového kolejiště pro studenty a dospělé.

STEP aerobic - cvičení na stepu pro žáky 2.stupně ZŠ a SŠ
Tvorba www stránek a prezentaci – pro žáky 2. stupně ZŠ, SŠ a dospělé (půlroční program).

Pravidelná činnost – sociální pro děti od 2 – 7 let

Dětská herna Verválek 1x týdně pro děti

Pravidelná zájmová činnost pro děti od 4 let

Dětská flétnapro děti náchylné k onemocnění dýchacích cest
Dramatický.....přednes, nácvik divadelních představení
Džezgymnastika.....cvičení při hudbě
Hliněnka.....práce s hlinou
Logopedie.....pro děti se špatnou výslovností
Malí šikulové.....rukodělná činnost
Programování pro MŠ.. hra s počítačem, procvičování a upevňování soustředění, logického myšlení, kreativity
Programování..... programování, hry logického myšlení apod.
Taneční soubor Radovánek
Výtvarný.....výuka různých výtvarných technik

Pravidelná zájmová činnost pro žáky 1. – 9. tříd ZŠ

- Aranžování květin
- Basketbal
- Country tance
- Dětská flétna
- Dramatický
- Dramatické studio
- Džezgymnastika
- Elektro
- Florbal
- Gymnastika
- Hasičský
- Hliněnka
- Kalanetika
- Keramický

- Anglický jazyk
- Německý jazyk
- Francouzský jazyk
- Ruský jazyk
- Klub českého jazyka
- Kultura mluveného projevu
- Klub matematiků
- Kytara
- Logopedie
- Letecký modelář
- Malá kopaná
- Malování na hedvábí
- Mladý novinář
- Malí šikulové
- Malý cukrář
- Malý kuchař
- Malý kutil
- Mažoretky
- Miniházená
- Paličkování
- Papírový modelář
- Plastikový modelář
- Praktická dívka
- Programování
- Psaní na počítači
- Radioamatérský
- Sportovní
- Stolní tenis
- Střelecký
- Šachový
- Švadlenka
- Taneční – Plamínek
- Turistický a přírodovědný
- Výtvarný
- Základy orientálních tanců

Zájmová činnost pro dospělé

- Cvičení pro rodiče s dětmi
- Country tance
- Kalanetika
- Keramická dílna
- Klub železničních modelářů
- Malování na hedvábí
- Paličkování
- STEP aerobic
- Tvorba www stránek
- Základy orientálních tanců

Klub naděje pro nezaměstnané:

- celoroční různorodé programy pro nezaměstnané dle zájmu,
- možnost pracovat jako dobrovolný vedoucí ZČ dle vlastních schopností a zájmu.

Vzdělávací programy pro dospělé

- aranžování květin,
- drátkování –celoroční,
- kultura mluveného projevu (rétorika) – půlroční,
- výuka jazyků : Anglický, Francouzský, Německý, Ruský,
- programování – celoroční,
- výtvarné práce s textilií.

Kluby pro dospělé:

- Klub matek – celoročně.
- Klub linie – celoročně.
- Klub letecký modelář – celoročně.
- Klub kutilů – celoročně.

(čerpáno: Nabídka zájmové činnosti pro děti, mládež a dospělé, DDM Velké Meziříčí, školní rok 2005/2006)

DDM nabízí všem dospělým, kteří chodí do některého z nabízených klubů hlídání dětí v dětské herně.

Při výběru pravidelné zájmové činnosti je důležité uvědomit si časové možnosti a zaměření, zda sportovní, kulturní rukodělné apod. nebo zda dotyčnému vyhovuje individuální nebo spíše kolektivní výuka. Samozřejmě každý má možnost navštěvovat více kroužků, a tím také rozvíjet své schopnosti, intelekt, nadání. Žáci vyšších ročníků svoji zájmovou činnost většinou zaměřují nebo směřují ke svému dalšímu studiu, a nebo prohlubují své dosavadní zkušenosti a znalosti z předchozí zájmové činnosti se snahou dosáhnout na nejvyšší možnou metu v této oblasti.

Vzhledem k velmi obsáhlé a rozmanité činnosti DDM, se nelze věnovat podrobně všem klubům a činnostem, proto bych se ráda zmínila alespoň o některých.

PROP klub – pracuje v zařízení od roku 1999 na základě schváleného projektu krajem Vysočina. Jde o cílené zaměření na děti ohrožené sociálně-patologickými jevy.

Skupina dětí se vybírá po dohodě s řediteli základních škol. Vybrané děti pracují pod vedením odborného pracovníka. Děti do tohoto klubu chodí rády. Mají možnost pracovat s počítačem, dozvědí se spoustu novinek z vědy a techniky, mají možnost shlédnout přírodovědné a naučné filmy, vyrobit si nejrůznější výrobky (modely autíček, letadel), na kterých se dohodnou se svým vedoucím.

BABY klub – byl poprvé otevřen v roce 1998 a stále se těší velké návštěvnosti a oblibě z řad maminek na mateřské dovolené. Baby klub je otevřen každý druhý týden v měsíci, děti s maminkami se schází v klubovně, která je k tomuto účelu zařízena. Výhodou tohoto klubu je, že maminka zde může bez obav nechat své dítě a vyřídit si potřebné a důležité záležitosti například na úřadech, u lékaře a jiných institucích, kde dlouhé čekání je pro děti trochu stresující a vyčerpávající situací. Pod vedením pedagogických pracovníků si zde děti mohou hrát, rozvíjet své tvůrčí schopnosti, učit se říkanky a písničky.

K tomuto klubu mám z části mateřský vztah, protože to byla moje počáteční myšlenka založit v našem městě takto fungující klub na pomoc maminkám na mateřské dovolené a stála jsem u jeho zrodu. O to více mě těší, že návštěvnost neklesá, ba naopak roste a docházka se pohybuje okolo 30 návštěvníků.

Klub matek – jehož činnost je z části podobná jako Baby klubu, ale pro maminky je připravena odlišná činnost než pro děti. Jsou to například – přednáška s odborníkem (porodní asistentkou, lékařem, homeopatikem, psychologem apod.) nebo rukodělná tvořivá činnost. Velice oblíbená mezi maminkami je keramická dílna, cvičení na gymballech, pečení perníků apod. Návštěvnost tohoto klubu je velice dobrá a mnohdy se potýkají pracovníci DDM i s nedostatkem kapacitních míst pro velký zájem z řad maminek na mateřské dovolené nebo maminek bez zaměstnání.

I tento klub vzešel z mého nápadu a přičinění a jsem velice hrdá na to, že pracuje dodnes.

Mladý novinář – pod vedením zkušené externí pracovnice pracuje od roku 2000 tento zájmový útvar, který vydává měsíčník pod názvem „Spojka“. Měsíčník přináší

informace o činnosti DDM, jaké akce jsou připravovány a podává zprávy o společenském a kulturním dění v našem městě. Samozřejmě nechybí kvízy, hádanky a soutěže o ceny. Do měsíčníku Mladý novinář mohou přispívat i děti, které nechodí do zmiňovaného zájmového útvaru.

Dětský parlament – jeho činnost začala v říjnu 2003 pod vedením velice zkušené pracovnice. V Dětském parlamentu pracují zvolení žáci z řad dětí základních škol a studentů středních škol. Účastní se krajských parlamentních setkání, kde načerpávají zkušenosti, které se snaží uplatňovat i ve vlastní činnosti. Dětský parlament se setkal i se starostou města a místostarostou, kde diskutovali o činnosti parlamentu i možného zřízení Centra volného času pro mládež v našem městě. Zástupci souhlasily i výběrem loga, kde byl zakomponován i znak města Velkého Meziříčí.

Z pravidelné zájmové činnosti bych ráda vyzvedla činnost **Šachového kroužku**, který má v našem městě dlouholetou tradici a pracuje pod vedením dlouholetého externího pracovníka, který vychoval už mnoho desítek velice dobrých šachistů, kteří sklízí své úspěchy i při různých soutěžích a kláních v rámci města, okresu i kraje. Velice oblíbený je i šachový turnaj „ O vánočního kapra“, kterého se každoročně účastní děti i dospělí.

Úspěchy na soutěžích zaznamenávají i sportovní kroužky jako **Florbal, Malá kopaná a Miniházená**.

Zájmový útvar **Radioamaterského vysílání, Radio-elektro** pracuje v DDM již několik desítek let, jeho činnost a rádiový dosah nezná hranic, svědčí o tom i navázání mezinárodních spojení a přátelství daleko za hranicemi naší republiky.

Country tance Kosatky - tomuto zájmovému útvaru bych ráda věnovala více pozornosti. Tento zájmový útvar patří mezi nejznámější kroužky DDM ve Velkém Meziříčí. Začal pracovat už na začátku devadesátých let, ale na veřejnost pronikl až v roce 2000. Tímto zájmovým útvarem prošlo více než 50 členů. Tento kroužek má převážně stále členy, kteří ho navštěvují i několik let (většinou až do ukončené základní školní docházky). V současné době má taneční soubor

své členy i z řad středoškoláků, kteří pokračují ve své činnosti i po ukončení základní školy. Pro věhlas kroužku je důležité, že se postupně utvořil stabilní kolektiv s obětavými vedoucími, ale i chápajícími rodiči.

Kroužek mimo své místní aktivity jako vystupování na různých akcí pořádaných DDM, městem, přilehlými obcemi, ale i firmami, kteří si zvou členy kroužku na různé kulturní akce, plesy apod., začal vyjíždět do světa. Ke zdokonalování tancování začal zájmový útvar jezdit a účastnit se seminářů víkendových nebo prázdninových, ale tanečních country festivalů, kde členové získávají nejen nové znalosti, ale i kamarády a přátele, učí se překonávat různá úskalí a těžkosti při výuce nových tanců, pohybovat v neznámém prostředí, bez všudypřítomné pomoci rodičů, tím se menší děti učí i samostatnosti. Z důvodu účasti na soutěžích si členové country kroužku vymysleli název Kosatky, kterou mají i jako talisman při soutěžích.

Od roku 2001 se zúčastňuje soutěže O moravský pohárek, kde byl v roce 2004 vyhlášen Skokanem roku. Toto ocenění je velice hodnotné, protože jiné kluby se těchto soutěží účastní již několik let a nikdy nebyly ohodnoceny. V listopadu 2003 na Poličském Sedmikvítku získali Kosatky v předtančení hned dvě vítězství.

Kosatky si nenechají ujít ani prázdninové soustředění na Šiklově mlýně, kde každoročně probíhá Americký týden s výukou country tanců a na závěr je vždy soutěžní přehlídka tanečních souborů dětských i mládežnických.

Již druhým rokem jsou Kosatky pořadateli víkendového semináře s výukou country tanců pro všechny věkové skupiny, účastnit se mohou taneční soubory i jednotlivci. Tento kurs vede prezident country tanců Mirek Procházka.

Co říci na závěr? „Společný tanec, společné pobyty upevňují i mezilidské vztahy a svazky. Sám při kolektivním tanci neznamenaš sice nic, ale když něco zkazíš, poškodíš všechny ostatní. Společné tančení vyžaduje spolupráci, vzájemnou důvěru. A Kosatky spolu umějí žít!“ Toto je tak trochu motto, které Kosatky povzbuzuje v jejich práci a úspěších i nezdarech.

V Příloze je možnost shlédnout fotodokumentaci z činnosti Kosatek.

2.6.3 Příležitostná činnost

Je to činnost opakovaná nepravidelně – nahodile nebo jednorázově. Patří sem:

- činnost v době prázdnin – letní tábory mimo město, příměstské tábory,
- výstavy,
- naučné programy pro MŠ, ZŠ,
- besedy s lékařem, představiteli města,
- akce pořádané DDM,
- akce a soutěže pořádané MŠMT,
- akce pořádané jinými institucemi,
- spoluúčast na akcích jiných organizací a sdružení,
- akce na podporu prevence sociálně patologických jevů pro děti MŠ, ZŠ a SŠ,
- grantové programy kraje a MŠMT.

Tyto nepravidelné akce a činnost se uskutečňuje vždy v rámci jednotlivých oddělení DDM pro inspiraci přikládám přehledy jednotlivých akcí na těchto odděleních.

Je vždy rozdíl, zda akce nebo soutěž je pořádaná DDM nebo krajem nebo MŠMT a zda je postupová nebo nikoli. Některé akce mají dlouholetou tradici jako například:

- Pořady pro nejmenší **Hry se Sáškem a Máškem** – jsou šaškové, kteří nenásilnou formou a hrou učí děti například základním pravidlům slušného chování, hygienické návyky, ale i nové říkanky, písničky apod. Jsou dětem dobrými kamarády, kteří je neopustí ani ve škole a pomáhají při počátečním seznamování se školou.
- **Mikulášská besídka** – je to jakási forma přehlídky zájmových útvarů spojená s návštěvou Mikuláše a čertů, probíhají soutěže to vše zakončuje diskotéka.
- **Všeználek** – je postupová soutěž pro všechny děti pátých tříd o všeobecných znalostech.
- **Keramická dílna** – kterou rádi navštěvují nejen děti, ale i dospělí, kteří nemají možnost chodit do pravidelného zájmového útvaru.
- **Den v Chlumku** – zakončení prázdnin pro všechny obyvatele Chlumku a jejich příznivce.

- **Klub matek.**
- **Baby klub.**
- **Vánoční besídky v Domově důchodců** – je vždy pro všechny zúčastněné hlubokým kulturním i emocionálním zážitkem, kdy se střetává mladá generace se seniory, ale obě dvě skupiny si mají stále co nabídnout a předávat životní zkušenosti a vzpomínky, které dotváří krásnou vánoční atmosféru.
- **Karneval** – pořádaný ve spolupráci s hasičským sborem, plný her, soutěží a tancování.
- **Rybářské závody.**
- **Turnaj v šachu O vánočního kapra.**
- **Besedy s lékařem policíí ČR a představiteli města** – které mají u žáků škol pozitivní ohlas a plní i preventivní funkci.
- **Různé sportovní turnaje pořádané krajem Vysočina, MŠMT a DDM.**
- **Drakiáda** – má v našem městě již desetiletou tradice, DDM ji pořádá ve spolupráce s podnikateli a rádiem Vysočina.

Toto je skutečně jen malý výčet akcí , které mají dlouholetou tradici. Proto příkládám v Příloze podrobnou tabulku organizovaných akcí k nahlédnutí.

V době letních prázdnin je pro děti připraven **příměstský tábor**, který je velkou pomocí zvláště pro rodiče, kteří nemají možnost hlídání mladších dětí, a proto volí tuto formu „hlídání“. Pro děti je předem připraven program s tzv. suchou a mokrou variantou. Připraveny jsou vycházky a výlety, návštěva koupaliště, hry v přírodě, rukodělná činnost, návštěva muzea, hry a kvízy, výtvarná činnost a jiné. Napínává je celotýdenní hra dovedností, znalostí a sportovní zdatnosti.

Letní tábor je vždy organizován a zajištěn v nějaké táborové osadě nebo rekreačním středisku, pro děti je opět připraven plán činnosti pro mokrou a suchou variantu počasí. Pro všechny je připravena celotáborová hra, která je vyhodnocena v závěru tábora, přespolní a orientační běh. Všechny děti jsou rozděleny do oddílů podle věku a pohlaví a podle tohoto kritéria je i připraven program pro jednotlivé oddíly. Název oddílů si děti zvolí sami na začátku a vymyslí své motto oddílu.

Dům dětí a mládeže již několik let spolupracuje s **Asociací rodičů a přátel zdravotně a mentálně postižených dětí**. Společně pořádají různá setkání a akce. Další dlouholetá spolupráce je s **Dětským střediskem Březejc**, které je odloučeným pracovištěm brněnské Kociánky. Společně pořádají různá setkání, z nich nejznámější je Rozloučení s létem, které se každoročně koná na Březejci. Tato spolupráce je velkým přínosem pro obě zúčastněné strany v navazování nových přátelství a zapojení a integraci handicapovaných dětí do života zdravých dětí.

Dům dětí a mládeže připravuje i některé grantové projekty na podporu eliminace patologických jevů u dětí a mládeže. Některé schválené projekty se v současné době již realizují a jsou velmi úspěšné např. *Sášek a Mášek objevují svět aneb ...“Čím začneme dnes a čím zítra“* – je vyhlášen a vyhodnocen Krajským úřadem Vysočina, je zaměřen na prevenci sociálně patologických jevů dětí v mateřských školách, tento projekt je podporován i finanční obnosem.

Další projekty jsou zaměřeny na žáky základních a středních škol v rámci projektu MOST Vysočina.

2.6.4 Osobnost pedagoga – vychovatele

„Pedagog, který nedovede dát příklad svým jednáním, není žáky považován za osobnost a ztrácí na autoritě“. (Scheiderová a kolektiv, 1998)

Neslučuje se s výchovnými principy, aby učitel, pedagog jednal a choval se jinak, než vyžaduje od svých svěřenců a to i v soukromém životě.

Pedagog – vychovatel:

- musí mít dobrý vztah k dětem a k výchovné práci,
- má být vychovatelem a zároveň kamarádem,
- pedagog by měl mít vždy vytyčený cíl, kterého by měl v daných podmínkách dosáhnout a vyznačení prostředků, jimiž se má k stanoveným cílům dospět,

- uvědomit si s jakou cílovou skupinou dětí bude pracovat, zda s dívkami nebo chlapci, rozhodující je i věková skupina,
- musí mít zájem o problémy svých svěřenců, které ochotně pomáhá řešit,
- je čestný, spravedlivý, rozhodný, optimistický a laskavý,
- důležité je jeho přesvědčení, pedagogický takt,

- ochotu neustále se vzdělávat a zdokonalovat se ve své profesi,
- spolupracovat s rodiči,
- smysl pro humor,
- neměl by slibovat nic, co nemůže splnit nebo dodržet,
- neměl by vyžadovat od svých svěřenců vděčnost za to, že jim věnuje svůj čas.

„Funkce vychovatele spočívá především v tom, že je rádcem, instruktorem a inspirátorem činností, kterých nenásilně využívá k navození procesu učení. Svým každodenním výchovným působením vede děti k využívání volného času hodnotným způsobem. Tím obohacuje jejich vzdělání o nové poznatky a dovednosti z nejrůznějších oblastí, ovlivňuje a kultivuje potřeby a zájmy, rozvíjí jejich specifické schopnosti a nadání a upevňuje žádoucí charakterové vlastnosti.“ (Pávková, J., 1999)

V institucích volnočasových aktivit nepracují jenom diplomovaní pedagogové a vychovatelé, ale i laici, lidé z nejrůznějších profesí, kteří své zkušenosti předávají mladé generaci, jako vedoucí zájmových útvarů, trenéři sportovních klubů a tělovýchovných jednot.

„Umění zapálit ducha a formovat člověka je nejtěžším a nejušlechtilejším uměním“

F.V. Gladkov: Březový lesík (Kočka, M. 1990)

2.7 DÍLČÍ ZÁVĚR

Druhá kapitola je věnována jednotlivým institucím volnočasových aktivit, jejich činnosti a zaměření. Mezi zmíněné patří rodina jako primární instituce, Národní institut dětí a mládeže, Rada dětí a mládeže, které mají celorepublikovou působnost a jejichž činnost zastřešuje MŠMT. Školní družina, volnočasová instituce, která svou působností má největší zastoupení v našem státě. Školní družinu navštěvují děti převážně mladšího školního věku, proto i činnost je přizpůsobena věku dětí. Činnost ve ŠD je rozdělena na část relaxační, odpočinkovou a aktivní, s nejrůznějším zaměřením činnosti. Další institucí, kterou uvádím je Základní umělecká škola, má vzdělávací charakter, nabízí několik oborů: hudební, taneční, výtvarné, dramatické a další. Její činnost je upravena legislativou. Další instituce je Dům dětí a mládeže, jeho činnost je velmi pestrá a nabízí všem zájemcům pestrou škálu vzdělávacích, tělovýchovných, estetických, sportovních, rukodělných a jiných zájmových kroužků a kursů. Kromě pravidelné činnosti nabízí využití volného času v podobě příležitostné činnosti a spontánní činnosti.

Tyto instituce jsou dostupné všem zájemcům i ze sociálně slabších rodin. Svoji činností a zaměřením plní funkci preventivní, sekundární, ale i terciální. Mají vzdělávací charakter, učí pravidlům slušného chování, empatii, respektování druhých, jejich vlastností, chování a snaží se mazat rozdíly mezi dětmi z jiných etnických skupin a postiženými dětmi.

3. MOŽNOSTI ELIMINACE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ

3.1 SYSTÉM PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ

Pojem prevence kriminality

Prevence kriminality je soubor nerepresivních opatření, tedy veškeré aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními i soukromoprávními subjekty směřujícími k předcházení páčání kriminality a jiné trestné činnosti, snižování obav z ní. Patří sem opatření, jejichž cílem či důsledky je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality a jejich následků, ať již prostřednictvím omezení kriminogenních příležitostí, nebo působením na potenciální pachatele a oběti trestných činů. Jedná se o opatření sociální prevence, včetně informování veřejnosti

o možnostech ochrany před trestnou činností a pomoci obětem trestných činů.

Preventivní politika představuje ofenzivní strategii kontroly kriminality, jež spoléhá především na nerepresivní prostředky. Zabývá se eliminací sociálně patologických jevů a snižování motivů a příležitostí k páčání trestných činů.

Hlavní cíle prevence sociálně patologických jevů:

- snižování míry a závažnosti trestné činnosti,
- minimalizace rizik a následné trestné činnosti,
- zvyšování pocitu bezpečnosti občanů,
- začlenění prevence kriminality do generelu rozvoje kraje a obcí.

Specifické cíle:

Jsou realizovány postupně a dlouhodobě.

- součinnost řešení prevence kriminality ve městech,
- tvorba specificky zaměřených a vnitřně provázaných preventivních programů,
- vzdělávání pracovníků zabývajících se prevencí kriminality.

(Vstupní analýza prevence kriminality kraje Vysočina březen 2004)

Protidrogová politika

Problematicke zneužívání drog a jiných návykových látek je věnována již několik let velká pozornost. Cílem protidrogových komisí a koordinátorů je ochrana společnosti před nežádoucími vlivy drog, podpora dětí, mladistvých, ale i dospělých před nabídkou ilegálních návykových látek, poznatky a informace vedoucí k tomu, aby každý jednotlivec přijal osobní rozhodnutí pro život bez závislosti a v případě potřeby mu byla nabídnuta kvalitní poradenská, léčebná a resocializační pomoc.

„Za účinnou strategii směřující k řešení problémů užívání drog v České republice i v zemích EU je považován komplexní multidisciplinární a vyvážený přístup. Přístup, který vychází z celospolečenské, meziresortní, mezioborové a mezisektorové spolupráce a je postavena na rovnováze potlačované nabídky a snižování poptávky po drogách.“
(Vysočina – oficiální stránky krajského úřadu: Protidrogová politika)

Snižování poptávky – prevence

1. Primární prevence, která je zaměřena nejen na prevenci drog, ale i prvního setkání dětí a mládeže s drogami.
2. Harm reduction – je zaměřen na zvyšování dostupnosti a aktivity léčebné péče včetně minimalizace rizik spojených s užíváním drog a návykových látek.
3. Léčba a resocializace – je spektrum programů, služeb a léčby k abstinenci.
4. Potlačování nabídky – represe je souborem zákonných opatření a aktivit k potlačování nabídky drog.

Všechny tyto úseky se vzájemně ovlivňují a doplňují, proto musí být vyvážené.
(čerpáno z Vstupní analýza prevence kriminality kraje Vysočina 2004)

3.2 STRUKTURA PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ

Primární prevence

Zahrnuje především výchovné, vzdělávací, volnočasové, osvětové a poradenské aktivity zaměřené zejména na nejširší veřejnost. Zvláštní pozornost je zaměřena na pozitivní ovlivňování zejména dětí a mládeže, a to využíváním volného času,

možnosti sportovního vyžití, různé grantové programy na úrovni obce a krajů. Těžiště ovšem spočívá především v rodině, ve škole a lokálních společenstvích. Důležitou úlohu při prevenci mají i masmédiá. Rozhlas, tisk, televize – z toho převážně reklamní upoutávky.

Sekundární prevence

Zabývá se rizikovými jedinci a skupinami osob, u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachateli trestné činnosti nebo jejími oběťmi. Sekundární prevence se zaměřuje též na sociálně patologické jevy například drogové a alkoholové závislosti, záškoláctví, gamblerství, povalečství, vandalismus, internetnické konflikty, dlouhodobá nezaměstnanost a jiné příčiny vedoucí k sociálně patologickým jevům dětí a mládeže.

Terciální prevence

Spočívá v resocializaci, čili začlenění sociálně patologicky narušených osob do běžného života občanů. Terciální prevence nabízí pomoc v podobě poradenství, pomoc při získávání bydlení. Osoby ve fázi terciální prevence mohou využít a využívají činnosti **Probační a mediační služby. Zřízená zákonem č. 257/2000 Sb.** S účinností od 1.1.2001 slouží jako systém alternativního řešení trestních věcí. Krom toho, že vykonává dohled nad obviněným, obžalovaným nebo odsouzeným při alternativním trestu, který ukládá soud, pomáhá při vhodném řešení situace po ukončení výkonu trestu v integraci zpět do normálního života. Probační a mediační služba svojí činností plní i funkci preventivní.

Primárně preventivní programy pro eliminace sociálně patologických jevů:

- přednášky a diskuse ve škole s pedagogem,
- přednášky a diskuse ve škole s externím přednášejícím,
- sportovní akce, tématické výstavy,
- brožury, publikace, letáky,
- reklamy v televizi, rádiu,

- diskusní pořady v televizi, rádiu,
- filmy o kriminalitě, drogách a alkoholu,
- osobní svědectví,
- grantové programy se zaměřením na eliminaci těchto jevů.

3.3 Význam institucí volnočasových aktivit

Zařízení pro mimoškolní zájmovou činnost by proto neměla být posuzována jen z ekonomického hlediska, ale především jako další centra vzdělanosti a kulturního rozhledu obyvatel regionu. Instituce volnočasových aktivit slouží jako jedna z oblastí mnoha nespécifických nabídek prevence proti sociálně patologickým jevům.

Velmi důležitou součástí výchovy dětí a mládeže jsou základní umělecké školy, střediska pro volný čas dětí a mládeže, domy dětí a mládeže, klubové aktivity a informační centra pro mládež. Zřizovateli těchto zařízení jsou státní správa ve školství, obce i neziskové organizace. Většina těchto institucí jsou většinou lokalizovány ve větších městech a obcích, a tím je jejich dostupnost pro děti z venkovských lokalit dosti obtížná z časových, dopravních a finančních důvodů. Činnost v zájmových kroužcích je podporována i na základních školách a školních družinách. Z hlediska dlouhodobé perspektivy je rozšiřování těchto volnočasových aktivit do menších sídel velmi důležitá a je součástí programů prevence sociálně patologických jevů.

Pozitivně se projevil soukromý sektor, který nabízí různorodé sportovní vyžití se zaměřením na fit centra a sportovní kluby a sportovní oddíly, které jsou bohužel pro mnohé děti a mládež nedostupné zejména z finančních důvodů.

Ukázka SWOT analýzy kraje Vysočina pro eliminaci patologických jevů

SILNÉ STRÁNKY

S1 – otevřenost oddělení mládeže a sportu směrem k partnerů i veřejnosti

S2 – existence tradiční a rozmanité sítě nestátního sektoru v oblasti volnočasových aktivit

- S3 – existence Rady dětí a mládeže kraje Vysočina a její spolupráce s krajským úřadem
- S4 – existence koncepce volnočasových aktivit v kraji Vysočina
- S5 – nestátní neziskové organizace vyvíjejí svoji činnost i směrem k neorganizované mládeži
- S6 – rozsáhlé možnosti grantových programů různých vyhlášovateli
- S7 – dobrá úroveň okresních a krajských kol soutěží
- S8 – rozvinutá síť metodiků prevence na školách a školských zařízeních
- S9 - dlouhodobé zkušenosti s realizací Minimálních preventivních programů na školách
- S10 – rozvinutá spolupráce krajského školského koordinátora prevence s okresními metodiky

SLABÉ STÁNKY

- W1 – nedostatek finančních prostředků, prostorové problémy a malá společenská podpora organizací působících v oblasti volnočasových aktivit
- W2 – nízká informovanost o nabídce volnočasových a sportovních aktivit v kraji
- W3 – nedostatek pozitivních informací v médiích o dění v oblasti volnočasových aktivit
- W4 - nedostatečné zmapování činnosti volnočasové a sportovní aktivity v kraji
- W5 - neefektivní využití některých zařízení pro sport a volný čas
- W6 - nedostatečný systém vzdělávání organizátorů volnočasových aktivit, metodiků prevence a dobrovolníků
- W7 – malá aktivita škol a NNO při získávání zdrojů z nejrůznějších grantových programů
- W8 – malá ochota některých organizací ke vzájemné spolupráci a participaci na velkých projektech
- W9 – chybějící databáze akreditovaných organizací nabízející školám preventivní programy
- W10 – nedoceňování participace mládeže na společenském životě

PŘÍLEŽITOSTI

- O1 – vytvoření informačního systému o volnočasových aktivitách v lokálních centrech kraje zlepšení propagace volnočasových aktivit
- O2 – zvýšení informovanosti mladé generace, školských zařízení a NNO o možnostech EU, možnostech zahraniční spolupráce a evropských vzdělávacích programech
- O3 - rozsáhlejší začlenění škol a školských zařízení do systému nabídky volnočasových aktivit

- O4 – získávání a motivování mladých lidí, kteří dobrovolně pracují v oblasti volnočasových aktivit
- O5 – využívání grantových nabídek
- O6 - vytváření alternativních nabídek volnočasových a sportovních aktivit pro děti a mládež vedle nabídek tradičních a především vedle nabídek komerčních jako konkurence
- O7 – vyhledávání možností přeshraniční spolupráce a navazování zahraniční spolupráce s NNO
- O8 – rozvoj aktivit zaměřených na neorganizované děti a mládež a na mládež znevýhodněnou
- O9 – rozvoj spolupráce kraje Vysočina a krajského úřadu s RDM kraje Vysočina
- O10 – vyšší provázání činnosti státních, komunálních a ostatních subjektů
- O11– využívání existující kapacity sportovních zařízení pro zvýšení nabídky volnočasových aktivit
- O12 – rozvoj a podpora vzniku žákovských samospráv na školách
- O13 – vznik Všesportovního kolegia

OHROŽENÍ

- T1 – snižující se podpora koncepční celoroční práce s dětmi a mládeží na úkor jednorázových akcí
- T2 – zánik některých subjektů pracujících v oblasti volnočasových aktivit v souvislosti se zhoršováním podmínek pro jejich činnost
- T3 – úbytek dobrovolníků pracujících s dětmi a mládeží v souvislosti s jejich malou podporou
- T4 – nárůst nežádoucích jevů (kriminalita, drogy, zhoršování zdravotního stavu obyvatelstva). Vlivem nedostatku finančních prostředků pro volnočasové aktivity
- T5 – nedostatečná participace mladé generace na společném a politickém životě

(Koncepte volnočasových aktivit v kraji Vysočina na roky 2005-2008)

3.4 Dílčí závěr

Toto je jen malá část toho co se týká problémů v otázce eliminace patologických jevů. Protože nelze tuto oblast plně obsáhnout, sociálně patologické jevy a problémy jsou velice rozsáhlé téma, snažila jsem se pouze nastínit tento problém, o kterém nelze mlčet, a který se určitým způsobem dotýká nás všech.

Tato kapitola se dotýká problematiky systému prevence a hlavních cílů při eliminaci patologických jevů, prevence kriminality s následnou péčí. Velmi důležitou součástí prevence a následné péče jsou instituce volnočasových aktivit, které umožňuje jedincům s patologickými problémy smysluplně trávit svůj volný čas pod dohledem pedagogů nebo instruktorů.

Velice dobrý způsob jak zjistit naše možnosti, nedostatky a klady je SWOT analýza, která nám odhalí skryté možnosti a problémy, které je třeba řešit.

4. ZÁVĚR

Bakalářská práce na téma Instituce volnočasových aktivit je rozdělena do tří základních kapitol a věnuje se volnočasovým aktivitám v návaznosti na instituce zabývající se využitím volného času dětí, mládeže i dospělých. Smysluplným využitím volného času se eliminují patologické jevy a chování u dětí i mladých lidí. Instituce napomáhají v prevenci proti patologickému chování a jednání dětí i mládeže. Podílí se svojí činností na rozvoji osobnosti člověka, jeho osobního růstu a hodnotového systému dětí i dospělých.

Shrneme-li poznatky o volném čase, dojdeme k závěru, že jeho efektivní využívání by mělo být nezbytnou součástí moderní společnosti a života každého jedince, především dětí. Optimálním stavem je uvést sféru povinností a volného času do rovnováhy.

První kapitola se věnuje výchově a výchově ve volném čase, jejich charakteru, formám, metodám a funkcím. Objasňuje pozitivní vliv při výchovném působení na vývoj dítěte. Prostřednictvím svých funkcí : výchovnou, zdravotní, sociální, ukazuje směr rozvoje osobnosti dítěte, učí ho správnému životnímu stylu, hygienickým návykům, komunikaci a učí děti empatii a socializaci. Zabývá se obecnými skutečnostmi. Dalším stěžejním oddílem první kapitoly je pedagogika volného času, díky které můžeme zkoumat volný čas jako fenomén a aktivizující složku působící prostřednictvím institucí volnočasových aktivit na rozvoj osobnosti dítěte. Pojednává tedy o volném čase vzhledem k jednotlivým oblastem života (rodina, politika, úroveň technického a vědeckého rozvoje, ekonomiky, sociologie, psychologie) a integruje jejich výsledky. Pedagogika volného času je obor, který metodicky a didakticky rozvíjí individuální a společenské možnosti volného času.

Druhá kapitola se podrobněji zaměřuje na činnost jednotlivých institucí volnočasových aktivit, nabídkou zájmové činnosti s celorepublikovou nebo místní působností, s obecným nebo specializačním zaměřením své činnosti. Postmoderní společnost a demokratizace přináší dětem a mladým lidem mnohem více volnosti, množství nových podnětů, proto je žádoucí jim kvalitu těchto podnětů ukázat a naznačit

správnou cestu. K tomuto účelu slouží instituce volnočasových aktivit, které tímto plní i funkci prevence sociálně patologických jevů.

Ve třetí kapitole se dočteme o prevenci sociálně patologických jevů, systému a struktuře prevence sociálně patologických jevů. Řada dětí dokáže svůj volný čas využít aktivně, hodnotně a organizovaně, existují ovšem skupiny dětí, které jej plnohodnotně nevyužívají nebo to vůbec nedokáží. Často provozují činnost živelně, v partě a jsou ohrožovány na zdraví (záškoláctví, šikana, delikvence, kriminalita a užívání drog) nebo propadají patologickým závislostem (např. gamblerství). Proto je velmi aktuální snažit se těmto jevům zabránit a nabídnout dětem a mládeži kvalitní využití volného času širokou nabídkou volnočasových aktivit. Současně působit na skupiny, které inklinují k těmto projevům a eliminovat je.

Cílem mé práce bylo zjistit, zda nabídka volnočasových aktivit je vyhovující a dostatečná v návaznosti na míru poptávky. V důsledku mého šetření si myslím, že nabídka volnočasových aktivit je skutečně pestrá a zajímavá, každý má možnost vybrat si instituci i obor, který, vyhovuje jeho časovým, finančním i oborovým potřebám. Samozřejmě nabídka volnočasových aktivit ve větších městech je větší a pestřejší, ale je v zájmu krajů a obcí, aby se toto postupem času změnilo a nedocházelo k diskriminaci venkovských dětí z důvodu nefungující dopravní infrastruktury a tím nemožnost docházet do zájmové činnosti v odpoledních hodinách.

RESUMÉ

Bakalářská práce, kterou máte právě v rukou, byla zaměřena na oblast volného času a jeho využití. Celou práci jsem soustředila do tří kapitol.

První kapitola se věnuje volnému času a výchově ve volném čase, jejich formám funkcím a charakteru. Objasňuje pozitivní vliv na vývoj osobnosti člověka. Součástí této kapitoly je i pedagogika volného času. V rámci pedagogiky volného času zkoumáme jednak volný čas jako fenomén, i aktivitu v rámci volného času a její dopad na jedince a společnost. Učí nás svobodně se rozhodovat, komunikovat, aktivně se podílet na všech složkách našeho života. Působí i prostřednictvím institucí volnočasových aktivit. Volný čas a jeho systém je aktivizující a dynamizující složkou našeho života.

Druhá kapitola se zaměřuje na činnost jednotlivých institucí volnočasových aktivit s celostátní nebo oblastní působností. Nabízí ukázkou z činnosti těchto institucí a jejich zaměření, legislativu jednotlivých institucí. Podrobněji je zde popsána činnost domu dětí a mládeže.

Třetí kapitola navazuje na kapitolu druhou a poukazuje na důležitost těchto institucí volnočasových aktivit z hlediska eliminace a prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže. Pojednává o systému a struktuře prevence sociálně patologických jevů.

ANOTACE

Bakalářská práce, jak napovídá název, se zaměřuje na oblast výchovy, její formy a funkce, využití volného času. Rozsáhlá část je věnována institucím volnočasových aktivit a jejich činnosti pro eliminaci patologických jevů u dětí a mládeže.

Klíčová slova:

Volný čas, volnočasové instituce, výchova, pedagogika volného času, osobnost, rozvoj osobnosti, sociálně patologické jevy, prevence, formy a funkce volného času, zájmová činnost.

ANNOTATION

This bachelor theses work, as the heading indicates focuses in the field of childhood education on its forms, and functions and implications in free time.

The majority part of this work examines the facilities and organizations which provide free time activities for children and youth. It also and studies their practices for eliminating social pathological signs in children and youth.

Key words:

Leisure time, leisure time institution, education, pedagogu leisure time, person, development person, social pathology phenomenons, prevention, form and function leisure time, special-interest activity.

LITERATURA

- CANGELOSI, L.S. Strategie řízení třídy. 2. vyd. Praha: Portál, 1996.
- HOFBAUER, B. Děti mládež a volný čas. 1. vyd. Praha: Portál, 2004.
- Koncepce volnočasových aktivit kraje Vysočina na roky 2005 – 2008.
- KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. et al. Člověk - prostředí – výchova. Brno: Paido, 2001.
- MATĚJÍČEK, Z. Po dobrém, nebo po zlém? 5. vyd. Praha: Portál, 2000.
- Nabídka zájmové činnosti pro děti, mládež a dospělé, DDM Velké Meziříčí, školní rok 2005/2006.
- PÁVKOVÁ, J., HÁJEK, B., HOUFBAUER, B., HRDLIČKOVÁ, V., PAVLÍKOVÁ, A., Pedagogika volného času. 1 vyd. Praha: Portál, 1999.
- PRŮCHA, J., Přehled pedagogiky. 1. vyd. Praha: Portál 2000.
- SCHNEIDEROVÁ, H., A KOLEKTIV. Teorie školní a mimoškolní výchovy. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988.
- VORLLÍČEK, CH. Úvod do teorie výchovy. 1. vyd. Praha: SPN, 1984.
- Vstupní analýza prevence kriminality kraje Vysočina 2004.
- Výroční zpráva Domu dětí a mládeže 2005.
- Výroční zpráva Základní umělecká škola 2005.
- www.idm.msmt.cz/c_pp_pn.php
- www.msmt.cz/Article/Show ArticlePrint asp?PRN=trueARI=101650
- www.msmt.cz/c_onzuphp
- www.crdm.cz/viee.php
- www.tf.jcu.cz/cz/Imenu/katedry/praktik_teol/getfile.php?filenamex=skriptum
- www.tf.jcu.cz/cz/Imenu/katedry/praktikteol/getfile.php?filenamex=skriptum

PŘÍLOHY

Seznam příloh:

- Příloha č. 1 Nepravidelná činnost DDM Velké Meziříčí oddělení Jazykovědy a přírodovědy, školní rok 2004/2005.
- Příloha č. 2 Nepravidelná činnost DDM Velké Meziříčí oddělení Tělovýchovy a sportu, školní rok 2004/2005.
- Příloha č. 3 Nepravidelná činnost DDM Velké Meziříčí oddělení Estetiky a sociální, za školní rok 2004/2005.
- Příloha č. 4 Nepravidelná činnost DDM Velké Meziříčí, oddělení Techniky, školní rok 2004/2005.

(čerpáno z Výroční zprávy Domu dětí a mládeže Velké Meziříčí 2005)

- Příloha č. 5 Srovnání nápadu trestné činnosti mladistvých a nezletilých v kraji Vysočina.

(čerpáno z Vstupní analýza prevence kriminality kraje Vysočina 2004)

- Příloha č. 6 Fotodokumentace z činnosti zájmového útvaru country tanců a příležitostné činnosti DDM Velké Meziříčí.

(čerpáno ze soukromých zdrojů)

Tabulka nepravidelné činnosti pořádané oddělením Jazykovědy a přírodovědy
za školní rok 2004/2005

Pořadové číslo	Datum	Název akce	Pořádáno MŠMT	Poznámka
1.	25.9.2004	Předtančení na Setkání rodáků	ne	
2.	29.9.2004	Klub matek	ne	
3.	13.10.2004	Klub matek	ne	
4.	20.10.2004	Klub matek	ne	
5.	22.10.2004	Ronald vítá prvňáčky pro 2.a3. ZŠ	ne	
6.	22.10.2004	Ronald vítá prvňáčky pro 1.ZŠ	ne	
7.	září- říjen	Výtvarná soutěž pro ZŠ - První den ve škole	ne	
8.	3.11.2004	Klub matek	ne	
9.	5. - 7.11.2004	O břeclavský hrozeňek - taneční soutěž a seminář	ne	
10.	19. - 21.11.2004	Účast na turnaji v Pardubicích v házené minižactva	ne	
11.	24. 11.2005	Klub matek	ne	
12.	26.11.2004	Předtančení na výroční schůzi Kablo	ne	
13.	26.11.2004	Předtančení na výroční schůzi Kablo	ne	
14.	27.11.2004	Předtančení na country bále v Kamenici	ne	
15.	1.12.2004	Mikuláš pro MŠ a ZŠ	ne	
16.	3.12.2004	Mikuláš pro MŠ a ZŠ	ne	
17.	4.12.2004	Mikulášská nadílka pro Asociaci	ne	
18.	8.12.2005	Klub matek	ne	
19.	11.12.2004	Předtančení na výroční schůzi hasičů	ne	
20.	18.12.2004	Zájezd na muzikál Tři mušketýři	ne	
21.	19.12.2004	Vánoční besídka v Černé	ne	
22.	23.12.2004	Vánoční besídka v DD	ne	
23.	12.1.2005	Klub matek	ne	
24.	26.1.2005	Klub matek	ne	
25.	28. - 30.1.2005	Seminář v country tancích Luhačovice	ne	
26.	9.2.2005	Klub matek	ne	
27.	12.2.2005	Karneval v Černé	ne	
28.	12.2.2005	Předtančení ZÚ Country tance na hasičském plese	ne	
29.	15.2.2005	Karneval v MŠ Velox	ne	
30.	17.2.2005	Obvodní kolo recitační soutěže pro ZŠ	ano	
31.	26.2.2005	Účast na turnaji v Praze v házené minižactva	ne	
32.	9.3.2005	Klub matek	ne	
33.	11.-13.3.2005	Seminář v country tancích Velké Meziříčí	ne	

34.	23.3.2005	Klub matek	ne	
35.	26.3.2005	Účast na turnaji v házené v Havlíčkově Brodě	ne	
36.	1. - 3.4.2005	Seminář v country tancích Boleradice	ne	
37.	6.4.2005	Klub matek	ne	
38.	11.4.2005	Velkomeziříčský Ámos	ne	
39.	13.4.2005	Pozdrav jara	ne	
40.	16.4.2005	Předtančení ZÚ Country tance na Poháru Vysočiny	ne	
41.	22.4.2005	Uspávanky Jana Skácela pro MŠ Čechova	ne	
42.	25.4.2005	Uspávanky Jana Skácela pro MŠ Velox	ne	
43.	27.4.2005	Klub matek	ne	
44.	28.4.-1.5.2005	ITS KORD CUP - turnaj minižákyň v Hradišti	ne	
45.	4.5.2005	Klub matek	ne	
46.	8.5.2005	Rybářské závody	ne	
47.	10.5.2005	Uspávanky Jana Skácela pro MŠ Mírová	ne	
48.	11.5.2005	Besídka v domově důchodců ke Dni matek	ne	
49.	11.5.2005	Předtančení ZÚ Country tance na Gastrodnu	ne	
50.	15.5.2005	Besídka ke Dni matek v hasičské zbrojnici	ne	
51.	17.5.2005	Uspávanky Jana Skácela pro MŠ Sportovní	ne	
52.	18.5.2005	Klub matek	ne	
53.	21.5.2005	Předtančení na Setkání rodáků	ne	
54.	27. - 29.5.2005	O moravský country pohárek - taneční soutěž	ne	
55.	9.6.2005	Beseda s představiteli města	ne	
56.	15.6.2005	Beseda s představiteli města	ne	
57.	17.-19.6.2005	Turnaj minižákyň v Pardubicích	ne	
58.	24.6.2005	Karneval v hasičské zbrojnici pro MŠ Sokolovská	ne	
59.	24.6. - 26.6.2005	Seminář v country tancích - Luhačovice	ne	
60..	13.8.2005	Rybářské závody	ne	
61..	20.8.2005	Předtančení ZÚ country na Setkání rodáků - Blížkov	ne	

Shrnutí:

Soutěže pořádané MŠMT	MŠ	ZŠ	Asoc.	SŠ	Dosp.	ZvŠ	Splněno	Nesplněno
1	0	95	0	0	0	0	1 akce	0

Ostatní akce	MŠ	ZŠ	ZvŠ	Asoc.	SŠ	Dosp.	Splněno	Nesplněno
60	808	1665	0	65	339	3133	60	0

Celkem	MŠ	ZŠ	ZvŠ	Asoc.	SŠ	Dosp.	Splněno	Nesplněno
61	808	1750	0	65	339	3133	61	0

Celkem splněných akcí	Celkový počet účastníků
61	6095

Tabulka nepravidelné činnosti pořádané oddělením Tělovýchovy a sportu
za školní rok 2004/2005

Pořadové číslo	Datum	Název akce	Pořádáno MŠMT	Poznámka
1.	22.9.2004	Den bez aut pro žáky 4.-5. tříd ZŠ	ne	Spolupráce s Městem VM
2.	22.9.2004	Den bez aut pro žáky 6.-7. tříd ZŠ	ne	Spolupráce s Městem VM
3.	26.9.2004	XI. ročník Drakiády	ne	Spolupráce s podnikateli VM
4.	29.9.2004	Okreskové kolo turnaje v minifotbale	ano	
5.	29.9.2004	Školní kolo turnaje ve stolním tenise	ano	Spolupráce s I. ZŠ
6.	27.-30.9.2004	Výstava plastických modelů	ne	
7.	1.10.2004	Nominační závod v přespolním běhu	ne	
8.	2.10.2004	Skateboard Cup -1. kolo soutěže	ne	
9.	15.10.2004	Počítačová herna	ne	
10.	17.10.2004	II. kolo soutěže "Skateboard Cup"	ne	
11.	22.10.2004	Počítačová herna	ne	
12.	27.-29.10.2004	Prázdninový tréninkový kemp	ne	
13.	29.10.2004	Prázdninová počítačová herna	ne	
14.	10.11.2004	Dětský den bez bolístek	ne	
15.	11.11.2004	Den bez úrazů pro žáky 2.-3. tříd ZŠ	ne	
16.	11.11.2004	Den bez úrazů pro žáky 4.-5. tříd ZŠ	ne	
17.	12.11.2004	I. kolo sportovní olympiády MŠ	ne	
18.	20.11.2004	Návštěva modelářské dílny pana Kodrase ve Stražku	ne	
19.	21.11.2004	Účast na I. kole střelecké ligy v Třebíči	ne	
20.	1.12.2004	Okres. k. turn. v házené "Novin. kalamář" st. žactva	ano	Spolupráce s II. ZŠ
21.	2.12.2004	Mikulášská besídka v J-clubu VM	ne	
22.	4.12.2004	Účast na Mikulášském šachovém turnaji ve Žďáře nad Sázavou	ne	
23.	5.12.2004	Mikuláš v rodinách	ne	
24.	6.12.2004	Kraj. k. turn. v házené "Novin. kalamář" st. žactva	ano	Spolupráce s II. ZŠ
25.	8.12.2004	Okreskové kolo turnaje ve florbale starších žákyň	ano	Spolupráce s III. ZŠ
26.	9.12.2004	Okreskové kolo turnaje ve florbale starších žáků	ano	Spolupráce s III. ZŠ
27.	14.-16.12.2005	Víkendový tréninkový kemp Bory 2005	ne	
28.	15.12.2004	Okresní kolo turnaje ve florbale starších žáků	ano	Spolupráce s III. ZŠ
29.	21.12.2004	Vánoční šachový turnaj	ne	
30.	7.1.2004	Počítačová herna	ne	
31.	16.1.2005	Účast na II. kole střelecké ligy v Třebíči	ne	
32.	19.1.2005	Okresní kolo šachového turnaje družstev žáků ZŠ	ne	

33.	20.1.2005	Okresní kolo šachového turnaje družstev žáků SŠ	ne	
34.	22.1.2005	Počítačová herna	ne	
35.	27.1.2005	Okresní kolo turnaje v odbíjené studentů SŠ	ano	Spolupráce s GVM
36.	2.2.2005	Okreskové kolo turnaje ve florbale mladších žáků	ano	Spolupráce s III. ZŠ
37.	3.2.2005	Okreskové kolo turnaje ve florbale mladších žákyň	ano	Spolupráce s III. ZŠ
38.	4.2.2005	Prázdninová počítačová herna	ne	
39.	9.2.2005	Místní kolo turnaje v košíkové staršího žactva	ne	
40.	10.2.2005	Místní kolo turnaje v košíkové mladšího žactva	ne	Spolup. s Tech. Službami VM
41.	13.2.2005	Účast na 3. kole střelecké ligy v Třebíči	ne	
42.	15.2.2005	Okresní kolo turnaje ve florbale mladších žáků	ano	Spolupráce s III. ZŠ
43.	16.2.2005	Okresní kolo turnaje ve florbale mladších žákyň	ano	Spolupráce s III. ZŠ
44.	18.2.2005	Školní kolo soutěže "Paragraf 11/55" pro I. ZŠ VM	ne	
45.	22.2.2005	Prázdninové bruslení se Sáškem	ne	
46.	2.3.2005	Okreskové kolo turnaje v košíkové staršího žactva	ano	
47.	3.3.2005	Okreskové kolo turnaje v košíkové mladšího žactva	ano	
48.	4.3.2005	Školní kolo soutěže "Paragraf 11/55" pro II. ZŠ VM	ne	Spolupráce s III. ZŠ
49.	6.3.2005	Účast na střeleckém turnaji "O velikonočního beránka" v Třebíči	ne	
50.	9.3.2005	Okreskové kolo turnaje ve florbale SŠ	ano	Spolupráce s HS a OA VM
51.	17.3.2005	II. kolo sportovní olympiády MŠ	ne	
52.	24.3.2005	Účast na šachovém turnaji "O velik. beránka" v Náměšti n. O.	ne	
53.	25.3.2005	Velikonoční turnaj ve stolním tenise	ne	
54.	6.4.2005	Okreskové kolo turnaje ve vybíjené mladších žáků	ano	
55.	7.4.2005	Okreskové kolo turnaje ve vybíjené mladších žákyň	ano	
56.	9.4.2005	Počítačová herna	ne	
57.	9.4.2005	Přebor kraje Vysočina rapid šachu v Jihlavě	ne	
58.	15.4.2005	Místní turnaj ve volejbale staršího žactva	ne	
59.	20.4.2005	Okresní kolo turnaje v halové kopané SŠ	ano	Spolupráce s HS a OA VM
60.	21.4.2005	Oblastní kolo soutěže "Paragraf 11/55"	ne	
61.	3.5.2005	Okres. k. turnaje v házené "Novin. kalamář" ml. žactva	ano	Spolupráce s III. ZŠ
62.	6.5.2005	III. kolo sportovní olympiády MŠ	ne	
63.	10.5.2005	Okreskové kolo poháru v minifotbale McDonald's Cup	ano	
64.	13.5.2005	Okresní kolo lehkotletické olympiády speciálních škol	ne	
65.	18.5.2005	Kraj. k. turn. v házené "Novin. kalamář" ml. žactva	ano	Spolupráce s III. ZŠ
66.	19.5.2005	Okresní kolo poháru v minifotbale McDonald's Cup	ano	
67.	23.5.2005	Modelářská soutěž	ne	

68.	24.5.2005	Hrbováček -okresní šachový turnaj	ne	
69.	1.6.2005	Běh Terryho Foxe	ne	
70.	12.6.2005	4 klíče k velkomeziříčské bráně	ne	
71.	18.6.2005	Sportovní hry mládeže - fotbalový stadion VM	ne	

Shrnutí

Soutěže pořádané MŠMT	MŠ	ZŠ	ZvŠ	Asoc.	SŠ	Dosp.	Splněno	Nesplněno
22 akcí	0	2557	0	0	519	0	22	0

Ostatní akce	MŠ	ZŠ	ZvŠ	Asoc.	SŠ	Dosp.	Splněno	Nesplněno
49 akcí	2519	7712	189	0	422	1259	49	0

Celkem	MŠ	ZŠ	ZvŠ	Asoc.	SŠ	Dosp.	Splněno	Nesplněno
71 akcí	2519	10269	189	0	941	1259	71	0

Celkem splněných akcí	Celkový počet účastníků
71 akcí	15 177

Tabulka nepravidelné činnosti pořádané oddělením Estetiky a sociálním
za školní rok 2004/2005

Pořadové číslo	Datum	Název akce	Pořádáno MŠMT	Poznámka
1.	22.9.2004	Den bez aut - výtvarná soutěž	ne	
2.	22.9.2004	Den bez aut - literární soutěž	ne	
3.	24.9.2004	Zahajovací schůzka - Str. Zhoř	ne	
4.	30.9.04-6.10.2004	Výstava dětských prací - Den bez aut	ne	
5.	4.10.2004	Písničky s flétničkou	ne	
6.	4.10.2004	Dechová cvičení	ne	
7.	11.10. 2004	Písničky s flétničkou	ne	
8.	11.10.2004	Dechová cvičení	ne	
9.	16.10.2004	Slámování pro Asociaci	ne	
10.	18.10.2004	Dechová cvičení	ne	
11.	25.10.2004	Písničky s flétničkou	ne	
12.	25.10.2004	Dechová cvičení	ne	
13.	26.10.2004	Sášek a Mášek objevují svět MŠ Mírová I.sk.	ne	
14.	26.10.2004	Sášek a Mášek objevují svět MŠ Mírová II.sk.	ne	
15.	27.10.2004	Výroba prstýnků z korálků	ne	
16.	1.11.2004	Poznáváme notičky	ne	
17.	1.11.2004	Učíme se správně dýchat	ne	
18.	2.11.2004	Předání cen - výtvarná a literární soutěž Den bez aut	ne	
19.	13.11.2004	Drátkování pro Asociaci	ne	
20.	15.11.2004	Poznáváme notičky	ne	
21.	15.11.2004	Učíme se správně dýchat	ne	
22.	16.11.2004	Sášek a Mášek objevují svět MŠ Vídeň	ne	
23.	22.11.2004	Poznáváme notičky	ne	
24.	22.11.2004	Učíme se správně dýchat	ne	
25.	24.11.2004	Hrátky se Sáškem a Máškem MŠ Dobrá Voda	ne	
26.	25.11.2004	Hrátky se Sáškem a Máškem MŠ Velox - I.sk.	ne	
27.	25.11.2004	Hrátky se Sáškem a Máškem MŠ Velox - II.sk.	ne	
28.	29.11.2004	Poznáváme notičky	ne	
29.	29.11.2004	Učíme se správně dýchat	ne	
30.	3.12.2004	Vystoupení aerobic	ne	
31.	4.12.2004	Mikulášská besídka pro Asociaci	ne	

32.	6.12.2004	Učíme se koledy	ne	
33.	6.12.2004	Předvánoční pískání	ne	
34.	8.12.2004	Hrátky se Sáškem MŠ Bory	ne	
35.	8.12.2004	Hrátky se Sáškem a Máškem MŠ Bory - st.děti	ne	
36.	13.12.2004	Učíme se koledy	ne	
37.	20.12.2004	Učíme se koledy	ne	
38.	20.12.2004	Předvánoční pískání	ne	
39.	3.1.2005	Veselé pískání	ne	
40.	3.1.2005	Hrátky s Ájou a Gustíkem	ne	
41.	10.1.2005	Veselé pískání	ne	
42.	10.1.2005	Hrátky s Ájou a Gustíkem	ne	
43.	12.1.2005	Sášek a Mášek objevují svět MŠ Stránecká Zhoř	ne	
44.	17.1.2005	Veselé pískání	ne	
45.	17.1.2005	Hrátky s Ájou a Gustíkem	ne	
46.	18.1.2005	Sášek a Mášek objevují svět MŠ Čechova VM	ne	
47.	20.1.2005	Hrátky se Sáškem a Máškem MŠ Olší nad Oslavou	ne	
48.	22.1.2005	Drátkování pro Asociaci	ne	
49.	24.1.2005	Veselé pískání	ne	
50.	24.1.2005	Hrátky s Ájou a Gustíkem	ne	
51.	31.1.2005	Veselé pískání	ne	
52.	31.1.2005	Hrátky s Ájou a Gustíkem	ne	
53.	7.2.2005	Notičky a písničky	ne	
54.	7.2.2005	Ta naše písnička...	ne	
55.	8.2.2005	"Hrátky se Sáškem a Máškem" - MŠ Vídeň	ne	
56.	10.2.2005	"Sášek a Mášek objevují svět" - MŠ Mostišť	ne	
57.	23.2.2005	Soutěž ve skládání puzzle	ne	
58.	28.2.2005	Notičky a písničky	ne	
59.	28.2.2005	Ta naše písnička...	ne	
60.	7.3.2005	Hra s notami	ne	
61.	7.3.2005	Za písničkou s flétničkou	ne	
62.	9.3.2005	Drátkování - DM Světlá VM	ne	
63.	10.3.2005	"Sášek a Mášek objevují svět" - MŠ Sokolovská VM	ne	
64.	10.3.2005	"Sášek a Mášek objevují svět" - MŠ Sokolovská VM	ne	
65.	14.3.2005	Hra s notami	ne	
66.	14.3.2005	Za písničkou s flétničkou	ne	
67.	15.3.-10.4.2005	Soutěž pro MŠ "O nej...čarodějnicí"	ne	
68.	19.3.2005	Dopoledne s ori. tancem	ne	
69.	21.3.2005	Hra s notami	ne	
70.	21.3.2005	Za písničkou s flétničkou	ne	

71.	22.3.2005	"Hrátky se Sáškem a Máškem" - MŠ Mírová	ne	
72.	22.3.2005	"Hrátky se Sáškem a Máškem" - MŠ Mírová	ne	
73.	24.3.2005	"Sášek a Mášek objevují svět" - MŠ Bory	ne	
74.	30.3.2005	Všeználek - místní ZŠ	ne	
75.	31.3.2005	Všeználek - okolní ZŠ	ne	
76.	4.4.2005	Zdravé dýchání	ne	
77.	6.4.2005	"Hrátky se Sáškem a Máškem" - MŠ Čechova	ne	
78.	9.4.2005	Keramická dílna pro Asociaci	ne	
79.	9.4.2005	Dopoledne s ori. tancem	ne	
80.	11.4.2005	Zdravé dýchání	ne	
81.	12.4.2005	"Hrátky se Sáškem a Máškem" - MŠ Stránecká Zhoř	ne	
82.	14.4.2005	"Sášek a Mášek objevují svět" - MŠ Dobrá Voda	ne	
83.	18.4.2005	Zdravé dýchání	ne	
84.	25.4.2005	Zdravé dýchání	ne	
85.	28.4.2005	"Sášek a Mášek objevují svět" - MŠ Olší nad Osl.	ne	
86.	2.5.2005	Hrátky s flétničkou	ne	
87.	9.5.2005	Hrátky s flétničkou	ne	
88.	14.5.2005	Keramická dílna Pro Asociaci - glazování	ne	
89.	16.5.2005	Noty, notičky	ne	
90.	18.5.2005	"Hrátky se Sáškem a Máškem" - MŠ Sokolovská	ne	
91.	18.5.2005	"Hrátky se Sáškem a Máškem" - MŠ Sokolovská	ne	
92.	23.5.2005	Noty, notičky	ne	
93.	25.5.2005	"Sášek a Mášek objevují svět" - MŠ Velox VM	ne	
94.	25.5.2005	"Sášek a Mášek objevují svět" - MŠ Velox VM	ne	
95.	26.5.- 12.6.2005	Výstavka dětských prací předsálí kina J-clubu VM	ne	
96.	29.6.2005	Sášek, Mášek a předškoláci v MŠ Čechova	ne	
97.	30.5.2005	Přehlídka ZÚ	ne	
98.	21.8.2005	Dětský den v Chlumku	ne	

Shrnutí:

Soutěže pořádané MŠMT	MŠ	ZŠ	ZvŠ	Asoc.	SŠ	Dosp.	Splněno	Nesplněno
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Ostatní akce	MŠ	ZŠ	ZvŠ	Asoc.	SŠ	Dosp.	Splněno	Nesplněno
98	1286	1146	0	121	254	699	98	0

Celkem	MŠ	ZŠ	ZvŠ	Asoc.	SŠ	Dosp.	Splněno	Nesplněno
98	1286	1146	0	121	254	699	98	0

Celkem splněných akcí	Celkový počet účastníků
98	3506

Tabulka nepravidelné činnosti pořádané oddělením Techniky za školní rok 2004/2005

Pořadové číslo	Datum	Název akce	Pořádáno MŠMT	Poznámka
1.	16.9.2004	Stavění draků	ne	
2.	18.9.2004	Namaluj si klíčenku	ne	
3.	20.9.2004	Stavění draků	ne	
4.	25.9.2004	Závod plamen	ne	
5.	16.10.2004	Veselé malování	ne	
6.	23.10.2004	Savování	ne	
7.	6.11.2004	Namaluj si přívěšek	ne	
8.	6.11.2004	Ubrousková technika	ne	
9.	23.11.2004	Beseda s přísl. policie ČR	ne	
10.	27.11.2004	Adventní věnce	ne	
11.	27.11.2004	Slaměné ozdoby	ne	
12.	4.12.2004	Mikulášská besídka pro sportovce	ne	
13.	7.12.2004	Beseda s přísl. policie ČR - II. ZŠ	ne	
14.	7.12.2004	Beseda s přísl. policie ČR- II.ZŠ	ne	
15.	11.12.2004	Vánoční ozdoby	ne	
16.	26.12.2004	Vánoční závod	ne	
17.	15.1.2005	Namaluj si přívěšek	ne	
18.	15.1.2005	Slaměné variace	ne	
19.	29.1.2005	Marcipánové dobroty	ne	
20.	6.2.2005	Dětský karneval - hasička	ne	
21.	19.2.2005	Keramická dílna	ne	
22.	19.2.2005	Savování	ne	
23.	19.2.2005	Přáníčka pro radost	ne	
24.	24.2.2005	Malování na hedvábí	ne	
25.	25.2.2005	Keramická dílna	ne	
26.	5.3.2005	Keramická dílna	ne	
27.	5.3.2005	Turnaj v nohejbale	ne	
28.	7.3.2005	soutěž " Jaro přichází"	ne	
29.	8.3.2005	soutěž " Jaro přichází"	ne	
30.	10.3.2005	finále soutěže " Jaro přichází"	ne	
31.	12.3.2005	Turnaj v nohejbale	ne	
32.	19.3.2005	Pletení mrskaček	ne	

33.	19.3.2005	Velikonoční košíčky	ne	
34.	19.3.2005	Namalujte si keramický hrníček	ne	
35.	19.3.2005	Flambování palačinek a banánů	ne	
36.	2.4.2005	Malování na sklo	ne	
37.	2.4.2005	Keramická dílna	ne	
38.	9.4.2005	Keramická dílna	ne	
39.	16.4.2005	Hedvábné kreace	ne	
40.	16.4.2005	Okrasné květináče	ne	
41.	22.4.2005	Den Země - kateg. 4.-5. tříd	ne	
42.	22.4.2005	Den země - kateg. 6.-7. tříd	ne	
43.	25.4.2005	Malování s Petrou - soutěž	ne	
44.	7.5.2005	Okrasné dopisní papíry	ne	
45.	14.5.2005	Ubrousková technika	ne	
46.	19.5.2005	soutěž „Lahodná potěšení aneb jíme i očima“	ne	
47.	21.5.2005	Soutěž plamen	ne	
48.	21.5.2005	Studená kuchyně	ne	
49.	24.5.2005	Počítačová soutěž pro MŠ	ne	
50.	31.5.2005	Dětská pouť	ne	
51.	31.5.2005	Dětská pouť	ne	
52.	12.6.2005	Soutěž Plamen	ne	
53.	2.7.2005	Polní den mládeže	ne	

Shrnutí:

Soutěže pořádané MŠMT	MŠ	ZŠ	ZvŠ	Asoc.	SŠ	Dosp.	Splněno	Nesplněno
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Ostatní akce	MŠ	ZŠ	ZvŠ	Asoc.	SŠ	Dosp.	Splněno	Nesplněno
53	322	944	0	0	23	287	53	0

Celkem	MŠ	ZŠ	ZvŠ	Asoc.	SŠ	Dosp.	Splněno	Nesplněno
53	322	944	0	0	23	287	53	0

Celkem splněných akcí	Celkový počet účastníků
53	1576

Srovnání nápadu trestné činnosti v jednotlivých okresech

Okres		Roky					
		1998	1999	2000	2001	2002	2003
Jihlava	trestné činy celkem	2298	2258	2123	2046	2489	2440
	násilné	130	155	107	96	145	113
	mravnostní	21	26	24	39	15	27
	majetkové	1449	1393	1425	1361	1647	1681
	ostatní	92	125	118	136	156	221
	zbývající kriminalita	117	109	163	113	145	147
	hospodářské	428	421	266	260	336	212
	vojenské	61	29	20	41	45	39
Havlíčkův Brod	trestné činy celkem	1872	1758	1572	1366	1446	1386
	násilné	73	93	74	50	59	79
	mravnostní	22	13	16	4	11	8
	majetkové	1003	1137	1073	959	917	909
	ostatní	329	133	102	81	102	105
	zbývající kriminalita	136	126	130	112	163	129
	hospodářské	289	222	151	138	166	127
	vojenské	20	34	26	22	28	29
Pelhřimov	trestné činy celkem	1350	1376	1382	1161	1163	1361
	násilné	88	83	98	89	77	66
	mravnostní	13	8	11	11	13	13
	majetkové	684	767	875	712	717	911
	ostatní	213	176	98	80	84	100
	zbývající kriminalita	127	107	128	111	105	129
	hospodářské	225	235	171	158	166	139
	vojenské	0	0	1	0	1	3
Třebíč	trestné činy celkem	2216	2261	2003	1855	1824	1471
	násilné	129	110	105	95	125	94
	mravnostní	15	7	9	10	12	12
	majetkové	1361	1407	1240	1118	1075	856
	ostatní	166	126	142	145	201	167
	zbývající kriminalita	288	242	279	213	147	142
	hospodářské	257	369	228	274	264	200
	vojenské	0	0	0	0	0	0
Žďár nad Sázavou	trestné činy celkem	2405	2299	2239	2005	1998	1947
	násilné	160	149	175	159	136	153
	mravnostní	9	50	28	20	9	11
	majetkové	1746	1529	1540	1283	1251	1246
	ostatní	131	127	153	134	186	179
	zbývající kriminalita	174	178	142	159	139	159
	hospodářské	179	259	199	247	276	199
	vojenské	6	7	2	3	1	0
Nápad trestné činnosti celkem		10141	9952	9319	8433	8920	8605

Pramen: OŘ PČR v kraji Vysočina

¹⁾ dle vnitřního dělení PČR (např. § 202 výtržnictví, § 187-188 nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů, § 188a) šíření toxikomanie aj.)

²⁾ dle vnitřního dělení PČR (např. § 198 hanobení národa, rasy a přesvědčení, § 198a) podněcování k nenávisti vůči skupině osob, § 203 týrání zvířat, § 199 a 200 šíření poplašné zprávy aj.)

Přehled nápadu trestné činnosti v kraji Vysočina v letech 1998 – 2003

Trestné činy	Roky											
	1998	objasněno	1999	objasněno	2000	objasněno	2001	objasněno	2002	objasněno	2003	objasněno
násilné	580	521	590	533	559	516	489	438	542	440	505	401
mravnostní	80	78	104	102	88	88	84	82	60	56	71	65
majetkové	6 243	2 423	6 233	2 425	6 153	2 324	5 433	2 131	5 607	1 531	5 603	1 455
ostatní ¹⁾	931	915	687	683	613	599	576	511	729	568	772	566
zbývající kriminalita ²⁾	842	820	762	745	842	822	708	689	699	624	706	671
hospodářské	1 378	1 353	1 506	1 456	1 015	974	1 077	1 015	1 208	910	877	665
vojenské	87	87	70	70	49	49	66	66	75	74	71	70
trestné činy celkem	10 141	6 197	9 952	6 014	9 319	5 372	8 433	4 932	8 920	4 203	8 605	3 893
objasněnost v %		61,1%		60,4%		57,6%		58,5%		47,1%		45,2%

Pramen: OR PČR v kraji Vysočina

¹⁾ dle vnitřního dělení PČR (např. § 202 výtržnictví, § 187-188 nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů, § 188a) šíření toxikomanie aj.)

²⁾ dle vnitřního dělení PČR (např. § 198 hanobení národa, rasy a přesvědčení, § 198a) podněcování k nenávisti vůči skupině osob, § 203 týrání zvířat, § 199 a 200 šíření poplašné zprávy aj.)

Trestná činnost nezletilých v kraji Vysočina v letech 1998 – 2003

Trestné činy	Roky						
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	
násilné	26	46	34	31	16	15	
mravnostní	4	17	11	10	3	4	
majetkové	250	218	321	169	62	66	
ostatní ¹⁾	17	15	22	27	29	49	
zbývající kriminalita ²⁾	6	10	3	3	4	8	
hospodářské	0	0	0	1	3	9	
trestné činy celkem	303	306	391	241	117	151	

Pramen: OR PČR v kraji Vysočina

¹⁾ dle vnitřního dělení PČR (např. § 202 výtržnictví, § 187-188 nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů, § 188a) šíření toxikomanie aj.)

²⁾ dle vnitřního dělení PČR (např. § 198 hanobení národa, rasy a přesvědčení, § 198a) podněcování k nenávisti vůči skupině osob, § 203 týrání zvířat, § 199 a 200 šíření poplašné zprávy aj.)

Trestná činnost mladistvých v kraji Vysočina v letech 1998 – 2003

Trestné	Roky					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
násilné	39	25	45	35	24	23
mravnostní	21	13	16	13	11	20
majetkové	406	453	305	334	219	188
ostatní ¹⁾	62	42	71	78	104	88
zbývající kriminalita ²⁾	14	14	13	8	10	9
hospodářské	3	3	3	3	8	6
trestné činy celkem	545	550	453	471	376	334

Pramen: OŘ PČR v kraji Vysočina

¹⁾ dle vnitřního dělení PČR (např. § 202 výtržnictví, § 187-188 nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů, § 188a) šíření toxikomanií aj.)
²⁾ dle vnitřního dělení PČR (např. § 198 hanobení národa, rasy a přesvědčení, § 198a) podněcování k nenávisti vůči skupině osob, § 203 týrání zvířat, § 199 a 200 šíření poplašné zprávy aj.)

Srovnání nápadu trestné činnosti v jednotlivých okresech

